

ΦΩΤ. 1 Το 21ο Τάγμα της Νέας Ζηλανδίας απέναντι στις γερμανικές δυνάμεις κατά την ναζιστική εισβολή στην Ελλάδα στο κάστρο του Πλαταμώνα 15-16 Απριλίου 1941.

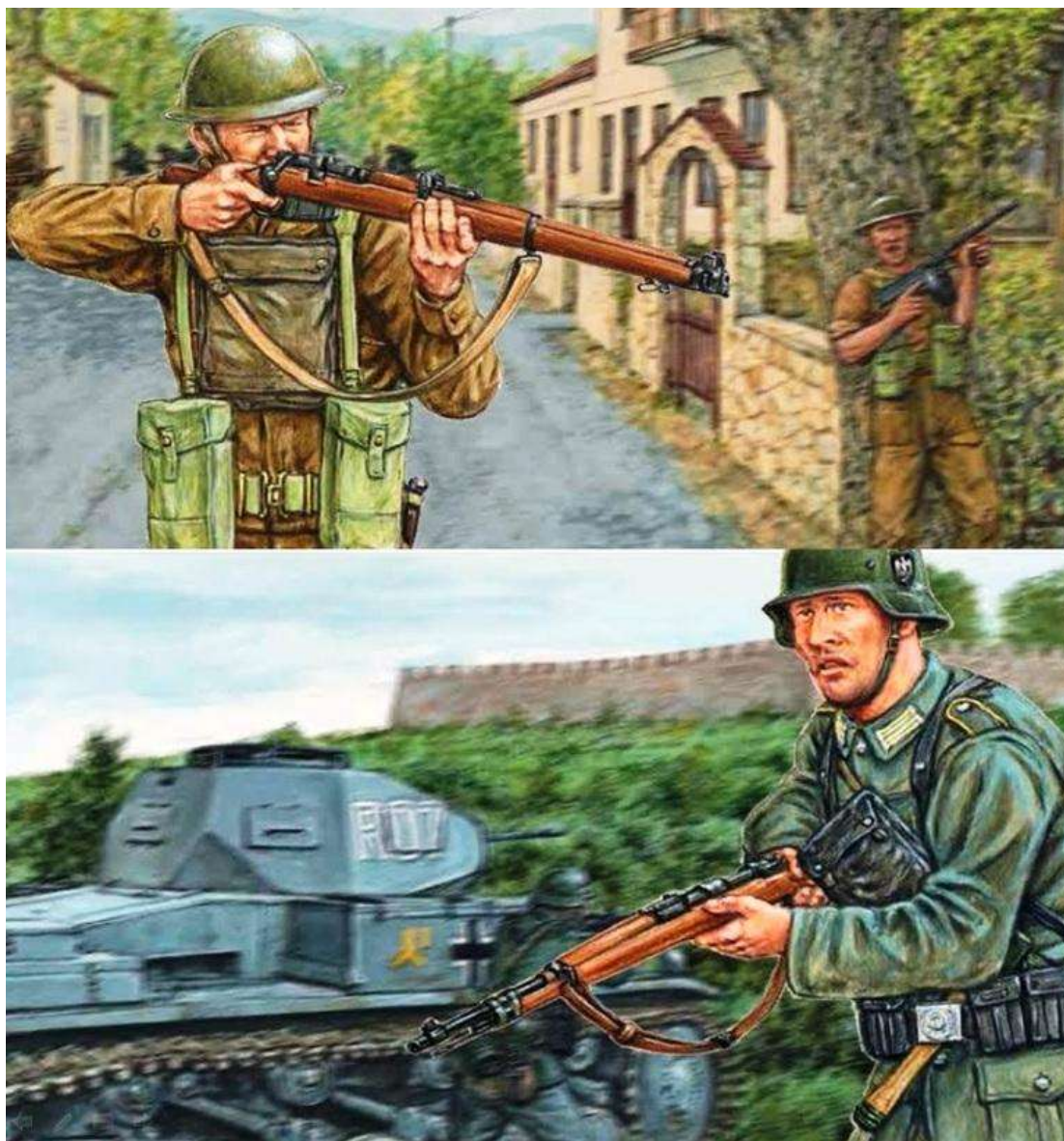
Δημήτρης Ρουκάς M.Sc. Τέχν. Γεωπόνος Επιστημονικός Συνεργάτης Π. Ε. Πιερίας.

Αυτό το άρθρο αφιερώνετε στα ογδόντα χρόνια από τη «Μάχη του Πλαταμώνα» που συμπληρώθηκαν πριν λίγες μέρες, Απρίλιος του 1941. Όπου ένα μοναχικό Τάγμα της Νέας Ζηλανδίας (21ο) υπερασπιστικέ εκείνη την εποχή, την κορυφογραμμή από την σήραγγά του τραίνου στην άκρη της ακτής κάτω από το ιστορικό κάστρο του Πλαταμώνα μέχρι τον Παλιό Άγιο Παντελεήμονα έναντι στα σιδηρόφρακτα ναζιστικά στρατεύματα. Έχει ως σκοπό να παρουσιάσει πληρέστερα τα γεγονότα

που διαδραματίστηκαν σε εκείνη την μάχη όπου οι Γερμανοί εισβολείς σφυροκοπούσαν για δύο σχεδόν μέρες το ιστορικό κάστρο του Πλαταμώνα.

Στην εθνική ιστορία της Νέας Ζηλανδίας μπορεί να κυριαρχεί και να εορτάζεται η Μάχη της Κρήτης (ο κεντρικός δρόμος στην πρωτεύουσα Ουέλλιγκτον ονομάζεται οδός Χανιά, Hania street), όμως τα στρατεύματα της Νέας Ζηλανδίας πολέμησαν με γενναιότητα και κατά την υποχώρηση της αποτυχημένης εκστρατείας στην ηπειρωτική Ελλάδα. Η ιστορία της Ελλάδας δεν ήταν πάντα αποκλειστικά ταυτόσημη με την ιστορία των Ελλήνων. Μία σημαντική μάχη που δόθηκε και έχει υποτιμηθεί η σημασία της και ελάχιστα έχει μνημονευθεί από ελληνικής πλευράς ήταν η συμμετοχή των Νεοζηλανδών ως μέρους της συμμαχικής δύναμης στη μάχη, που δόθηκε στις 15-16 Απριλίου του 1941 στην περιοχή του κάστρου του Πλαταμώνα. Οι αναφορές των Νεοζηλανδών με τα όνομα Βρετανοί ή Άγγλοι αποτελούν τη γενικευτική αντίληψη που επικρατεί όταν πρόκειται για το συμμαχικό στρατό. Πολλοί Έλληνες που έζησαν τα γεγονότα της εποχής εκείνης δεν γνώριζαν αν είχαν να κάνουν με Νεοζηλανδούς, Αυστραλούς ή άλλες εθνότητες, και γενικά τους θεωρούσαν Άγγλους. Ακόμη και οι κάτοικοι (γέροντες) στον Άγιο Παντελεήμονα και τον Πλαταμώνα αν και θυμούνται τη μάχη γι' αυτούς οι αμυνόμενοι ήταν Άγγλοι. Στον Πλαταμώνα τα τμήματα που πολέμησαν για να κρατήσουν την κάθοδο των Γερμανών αποτελούνταν εθνικά μόνο από Νεοζηλανδούς.

Στις αρχές του 1941, άρχισε να διαφαίνεται ο συγκαλυμμένος κίνδυνος μιας γερμανικής επίθεσης εναντίον της Ελλάδας, η οποία είχε σχεδιάσει εκ προτέρων από τους Γερμανούς επιτελείς λαμβάνοντας τη συνθηματική ονομασία ΜΑΡΙΤΑ. Ένα μοναχικό τάγμα, το 21ο Τάγμα της Νέας Ζηλανδίας κλήθηκε στις αρχές Απριλίου του 1941 να υπερασπιστεί το πέρασμα της παραθαλάσσιας διαβάσεως του Πλαταμώνα, μέχρις ότου λάβουν οδηγίες συμπύξεως και να δώσει μάχη απέναντι στις γερμανικές δυνάμεις κατά την ναζιστική εισβολή στην Ελλάδα. Η μάχη που έδωσαν πριν ακριβώς 80 χρόνια στις 15 και 16 Απριλίου 1941 έμεινε στην ιστορία ως η «Μάχη του Πλαταμώνα» (ΦΩΤ. 1). Η Μάχη του Πλαταμώνα ήταν η σημαντικότερη αντίσταση που προτάχτηκε στον ελλαδικό ηπειρωτικό χώρο, μετά την πτώση και παράδοση των οχυρών της γραμμής Μεταξά, στις 10 Απρίλη 1941 (ΦΩΤ.2).

ΦΩΤ. 2 Εικονογραφημένη παρουσίαση στιγμιότυπου από την Μάχη του Πλαταμώνα 15-16 Απριλίου 1941. Έργο τέχνης του Adam Hook.

Σε μια θέση που αποτελούσε ένα πανάρχαιο πέρασμα στις νοτιοανατολικές υπώρειες του Ολύμπου όπου το μεγαλόπρεπο Κάστρο του Πλαταμώνα δεσπόζει και ελέγχει τον συντομότερο δρόμο από την Μακεδονία στη Θεσσαλία (ΦΩΤ. 3).

ΦΩΤ. 3 Κάστρο του Πλαταμώνα ένα πανάρχαιο πέρασμα στις νοτιοανατολικές υπώρειες του Ολύμπου όπου δεσπόζει και ελέγχει τον συντομότερο δρόμο από την Μακεδονία στη Θεσσαλία.

Ένα αρχαίο πεδίο μάχης στο οποίο και οι Έλληνες πριν από δύομιση χιλιάδες χρόνια, αποφάσισαν αρχικά να το υπερασπιστούν, κατά της περσικής εισβολής του 480 π. Χ. στην Ελλάδα. Σε αυτό το ίδιο πέρασμα στρατεύματα της Νέας Ζηλανδίας στήθηκαν ηρωικά για να εμποδίσουν τους Γερμανούς το 1941. Σε αντίθεση με του Νεοζηλανδούς, οι τότε Έλληνες (480 π. Χ.) επανεκτίμησαν τη στρατηγική τους καθώς η περιοχή θα μπορούσε να παρακαμφθεί μέσω άλλων περασμάτων και υποχώρησαν σε ένα άλλο στενό φαράγγι, στις Θερμοπύλες, στο οποίο 300 Σπαρτιάτες προσπάθησαν να αποκρούσουν έναν τεράστιο περσικό στρατό. Σαν ήρωες της αρχαίας Ελλάδας οι άνδρες του 21ου (Ωκλαντ) Τάγματος της Νέας Ζηλανδίας έδωσαν μια γενναία μάχη σε μια αναπόφευκτη ήττα. Πολέμησαν με αποφασιστικότητα και με μεγάλο θάρρος για την προστασία των στρατευμάτων τους που υποχωρούσαν.

Η γενναιότητα και οι ηρωικές θυσίες των Νεοζηλανδών στρατιωτών στη μάχη είναι ελάχιστα γνωστά στην Ελλάδα. Με δυσανάλογες προς τον αντίπαλο δυνάμεις κατάφεραν, να καθυστερήσουν έστω και μερικές μέρες την προσπέλαση των στρατευμάτων της ναζιστικής Γερμανίας προς τη νότια Ελλάδα.

Οι Νεοζηλανδοί, από την μακρινή χώρα του νότιου ημισφαιρίου με τα ψηλά βουνά, τις θερμές πηγές, τα πράσινα λιβάδια και τις φάρμες (εξωτικές εικόνες της Νέας Ζηλανδίας) που υπερασπίστηκαν το κάστρο του Πλαταμώνα, δεν

είχανε δει ποτέ μάχη και αντιμετώπισαν δυνάμεις άρτια εκπαιδευμένες και εξοπλισμένες, οι οποίες είχαν σαρώσει τα πάντα μπροστά τους τα τελευταία δύο χρόνια. Στην συντριπτική τους πλειοψηφία οι Νεοζηλανδοί στρατιώτες, ήταν απλοί πολίτες, άντρες από την πόλη, «αστικοί», δεν ήταν επαγγελματίες στρατιωτικοί, ήταν νέα παιδιά, αλλά και οι αξιωματικοί τους ήταν μεν μορφωμένοι, αλλά χωρίς έπαρση, απόφοιτοι και φοιτητές «ντυμένοι αξιωματικοί», όμως το πάθος και η αφοσίωση τους στην εκτέλεση του καθήκοντος ήταν αξιοσημείωτα. Ο αριθμός των εξ επαγγέλματος στρατιωτικών της Νέας Ζηλανδίας ήταν αμελητέος το 1939 αριθμούσε μόνο 593 ένστολους. Πολλοί εξ αυτών που πολέμησαν γενναία θυσιάστηκαν στον τόπο που τάχτηκαν να υπερασπίσουν.

ΦΩΤ. 4 Το κάστρο του Πλαταμώνα. Επιβλέπει τη διάβαση της κοιλάδας των Τεμπών και ελέγχει το δρόμο Μακεδονίας-Θεσσαλίας-προς την Νότια Ελλάδα.

Το κάστρο του Πλαταμώνα είναι κτισμένο νοτιοανατολικά του Ολύμπου σε στρατηγική θέση. Επιβλέπει τη διάβαση της κοιλάδας των Τεμπών και ελέγχει το δρόμο Μακεδονίας-Θεσσαλίας-προς την Νότια Ελλάδα (ΦΩΤ. 4). Η περιοχή του κάστρου του Πλαταμώνα αποτελούσε το «ανατολικό πέρασμα» του Ολύμπου προς το νότο για τα Γερμανικά στρατεύματα κατοχής. Γεωγραφικά η περιοχή του «ανατολικού περάσματος» του Ολύμπου βρίσκεται στην κορυφογραμμή που ξεκινά από το άκρο της θάλασσας στο λόφο του κάστρου του Πλαταμώνα, ακολουθεί τον αυχένα προς το μικρό λόφο Παππού (Λόφος 266) και φτάνει έως το χωριό Άγιος Παντελεήμονας (Παλαιός) στις χαμηλότερες πλαγιές του Ολύμπου (ΦΩΤ. 5). Η πρόσβαση προς τα νότια εξαρτιόταν από τη σιδηροδρομική σήραγγα του Πλαταμώνα και ορισμένους δύσβατους δρόμους (μουλαρόδρομους) πάνω στην κορυφογραμμή, το δε ανάγλυφο της περιοχής άφηνε λίγο χώρο στις γερμανικές δυνάμεις για ελιγμούς. Για τους παραπάνω λόγους, οι Νεοζηλανδοί θεώρησαν ότι θα ήταν το ιδανικό σημείο για την προστασία των στρατευμάτων τους.

ΦΩΤ. 5 Τροποποιημένος Επιτελικός χάρτης γης έκδοσης 1934. στην χρήση των γερμανικών στρατευμάτων κατά την εισβολή στην Ελλάδα.

Μετά την κατάρρευση του μετώπου και την παράδοση της Θεσσαλονίκης στους Γερμανούς στις 09/04/1941. Η γραμμή άμυνας στον Αλιάκμονα που

δημιούργησαν αρχικά οι σύμμαχοι κινδύνευε πλέον να υπερκεραστεί, Η γερμανική επίθεση από τμήμα της 2ης Μεραρχίας Panzer που κινούταν κατά μήκος της ακτής και τμήμα της 6ης Ορεινής Μεραρχία στις πλαγιές του Ολύμπου (ΦΩΤ. 5α) οι οποίες προχωρούν νότια με ταχύτητα αστραπής, αποτελούσαν την πιο επικίνδυνη απειλή για την ασφάλεια της W Force. Ανάγκασε στις 13 Απριλίου τους Βρετανούς να ξεκινήσουν μια γενική απόσυρση προς τη γραμμή των Θερμοπυλών ώστε να εκκενώσουν την Ελλάδα με επιτυχία και να γλιτώσουν τη Χώρα από άσκοπη καταστροφή. Αυτό το σχέδιο απαιτούσε να δημιουργηθεί ένα καινούργιο σημείο για άμυνα στην στρατηγική θέση του κάστρου του Πλαταμώνα στα νοτιοανατολικά του Ολύμπου. Οι Νεοζηλανδοί αποφάσισαν να χρησιμοποιήσουν το κάστρο ως σημείο αναφοράς στην νέα αμυντική γραμμή τους. Ένα έργο που έπεσε στους ώμους του 21ου Τάγματος της Νέας Ζηλανδίας.

ΦΩΤ. 5α Γερμανοί στρατιώτες και υποζύγια τμήμα της 6ης Ορεινής Μεραρχία στα ορεινά μονοπάτια του Ολύμπου. Προπαγανδιστική φωτογραφία.

Η θέση που επιλέχτηκε από τους Νεοζηλανδούς, να περιμένουν την επίθεση του εχθρού πρόσφερε τα σταθερά πλεονεκτήματα σε ένα έδαφος, το οποίο

πολλαπλασίαζε τη δύναμη τους. Όμως η επίθεση που δέχτηκε το 21ο Τάγμα ήταν πολύ ισχυρότερη από οτιδήποτε είχε προβλεφθεί και ισχυρότερη από ό,τι θα περίμενε. Η Μάχη του Πλαταμώνα κατά τις 15 και 16 Απριλίου και η Μάχη της Κοιλιάδας των Τεμπών ή όπως και την ονομάζουν ως τη Μάχη του Φαραγγιού του Πηνειού κατά τις 17 έως 18 Απριλίου, του 1941 που ακολούθησε, ήταν βασικά, μάχες «οπισθοφυλακής» που δόθηκε η πρώτη από ένα μόνο νεοζηλανδικό τάγμα και η επόμενη από στρατεύματα Αυστραλών και Νεοζηλανδών, εναντίον των Γερμανών κατακτητών.

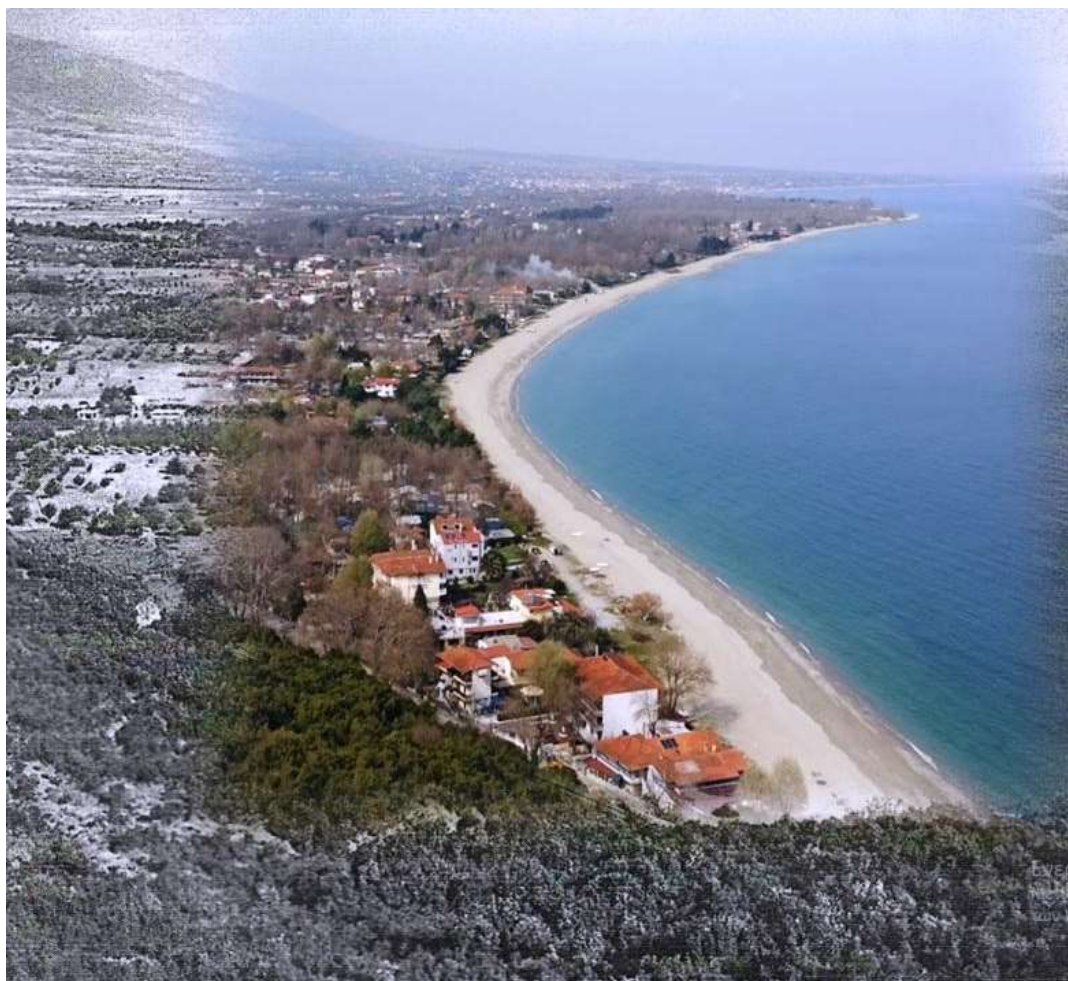
Στόχος των Νεοζηλανδών αμυνομένων ήταν να παρεμποδίσουν και να καθυστερήσουν την προσπέλαση των Γερμανικών δυνάμεων με σκοπό να καλύψουν μόνο το αναπόφευκτο της απόσυρσης των στρατευμάτων προς την Λάρισα. Η Λάρισα ήταν μια ζωτικής σημασίας διασταύρωση στην οποία διάφορα οδικά και σιδηροδρομικά δίκτυα συνέκλιναν και μέσω της οποίας οι δυνάμεις της Βρετανικής Κοινοπολιτείας, τον Απρίλιο του 1941, μπορούσαν να οπισθοχωρήσουν συντεταγμένα από τη Μακεδονία και ν' αναπτύξουν μια νέα γραμμή άμυνας στα στενά των Θερμοπυλών. Οι συμμαχικές τακτικές τελικά πρόσβλεπαν στην εκκένωση όσο το δυνατόν περισσότερων στρατευμάτων τους από την ηπειρωτική Ελλάδα με πλοία. Το 21ο τάγμα των Νεοζηλανδών έδειξε απaráμιλλο ηρωισμό στις μάχες που διεξήχθησαν στο κάστρο του Πλαταμώνα και στα Τέμπη. Αλλά μετά την υποχώρησή τους και από τα Τέμπη σχεδόν διαλύθηκε. Παρά τις θυσίες του δεν κατόρθωσε να σταματήσει την πολεμική μηχανή των Γερμανών, που στις 19 του Απριλίου 1941 κατέλαβε τη Λάρισα.

Για τους Γερμανούς το «ανατολικό πέρασμα» του Ολύμπου ήταν η πιο σύντομη διαδρομή προς τη Λάρισα. Η σιδηροδρομική γραμμή αντιπροσώπευε έναν αυτοκινητόδρομο για τις δυνάμεις του Άξονα (ΦΩΤ. 6). Η δε σήραγγα του Πλαταμώνα ήταν ζωτικής σημασίας για το μεγαλύτερο μέρος του μηχανοκίνητου τμήματός τους. Η κατάληψη της περιοχής όχι μόνο άνοιγε τον δρόμο προς Λάρισα και Αθήνα αλλά δημιουργούσε και μια προοπτική παγίδευσης τεράστιων συμμαχικών σχηματισμών που εκκένωναν την Μακεδονία. Δυστυχώς, όμως, για τους Γερμανούς, το 21ο τάγμα της Νέας Ζηλανδίας βρισκόταν στη θέση του από τα τέλη Μαρτίου.

ΦΩΤ. 6 Η σιδηροδρομική γραμμή φάνταζε ως αυτοκινητόδρομος για τις Γερμανικές δυνάμεις.

Όμως οι Νεοζηλανδοί με βάση μια κακή εκτίμηση της Ταξιαρχίας και της Μεραρχίας για την άμυνα της περιοχής, πίστευαν ότι η περιοχή θα μπορούσε να κρατηθεί από ένα μόνο τάγμα. Θεωρούσαν ότι αν ο εχθρός χρησιμοποιούσε την παράκτια διαδρομή, τότε θα ήταν με μόνο πεζικό, δεδομένου ότι το έδαφος ήταν ακατάλληλο για μηχανοκίνητες μονάδες. Επίσης πίστευαν ότι, καθώς η περιοχή είναι δύσβατη, εάν γίνουν κατεδαφίσεις στις σήραγγες, στους μουλαρόδρομους και στα στενότερα μέρη του φαραγγιού, του «ανατολικού περάσματος» μπλοκάρουν την προώθηση του εχθρού. Αυτή η εκτίμηση άφησε το 21ο Τάγμα χωρίς αντιαρματική υποστήριξη, ή πρόσθετο πυροβολικό. Με αποτέλεσμα οι Νεοζηλανδοί να έχουν στην διάθεσή τους ελάχιστο βαρύ οπλισμό ενάντια στ' άρματα μάχης των Γερμανών που πίστευαν δυστυχώς, λόγω του εδάφους θα δυσκολευόταν ν' αναπτυχθούν. Αλλά το απόγευμα της 14ης Απριλίου την παραμονή της μάχης καθώς το φως της ημέρας μειώθηκε, οι Νέοι Ζηλανδοί από τις θέσεις παρατήρησης τους βλέποντας βόρεια προς την πεδιάδα του Λιτοχώρου (ΦΩΤ. 7) είδαν ένα δυσοίωνο θέαμα, ένα γερμανικό τάγμα μοτοσικλετών (ΦΩΤ. 7α) και ακολούθησαν τα άρματα μάχης του 3ου Συντάγματος Panzer. Έτσι από τις 14 Απριλίου, το 21ο τάγμα δέχτηκε μια σειρά επιθέσεων από στοιχεία του 2ου τμήματος Panzer προσπαθώντας να το κυκλώσει.

ΦΩΤ. 7 Τροποποιημένη συνδυαστική φωτογραφία του τότε και του τώρα, κοιτώντας από την βόρεια πλευρά του κάστρου προς την πεδιάδα της Λεπτοκαρύας και του Λιτοχώρου.

ΦΩΤ. 7α Τμήμα του 2ου Γερμανικό τάγματος μοτοσικλετιστών πλησιάζει στο κάστρο του Πλαταμώνα.

Στις 15 Απριλίου ισχυρές γερμανικές δυνάμεις που υποστηρίζονταν από άρματα και αεροπλάνα επιτέθηκαν κατά των Νεοζηλανδών στη οχυρή γραμμή απ' το Κάστρο του Πλαταμώνα έως τον Άγιο Παντελεήμονα, όπου οι Νεοζηλανδοί είχαν κατασκευάσει οχυρώματα και κρατούσαν την σιδηροδρομική σήραγγα. Οι Γερμανοί αντιμετώπισαν δυσκολίες για να προωθηθούν. Ήρθαν αντιμέτωποι με τα πυρά των Νεοζηλανδών, έπεσαν σε ναρκοπέδιο ενώ η μορφολογία του εδάφους στον Όλυμπο, καθήλωσε προσωρινά τις μηχανοκίνητες δυνάμεις τους. Ο αγώνας αυτός όμως ήταν άνισος και αν και το τάγμα διέκοψε αρκετές επιθέσεις μπόρεσε να κρατήσει μέχρι το μεσημέρι της 16ης Απριλίου. Το γερμανικό σχέδιο επίθεσης περιελάμβανε ταυτόχρονες μετωπικές και πλευρικές επιθέσεις. Στο διάστημα αυτό οι Γερμανοί ενισχύοντας συνέχεια με νέες δυνάμεις πίεζαν ασφυκτικά την περιοχή (ΦΩΤ. 8).

ΦΩΤ. 8 Γερμανικές δυνάμεις με φόντο τον Όλυμπο. Σταθμευμένες στο ύψος του Λιτωχώρου για ενίσχυση των δυνάμεών τους στην περιοχή του κάστρου του Πλαταμώνα Προπταγανδιστική φωτογραφία.

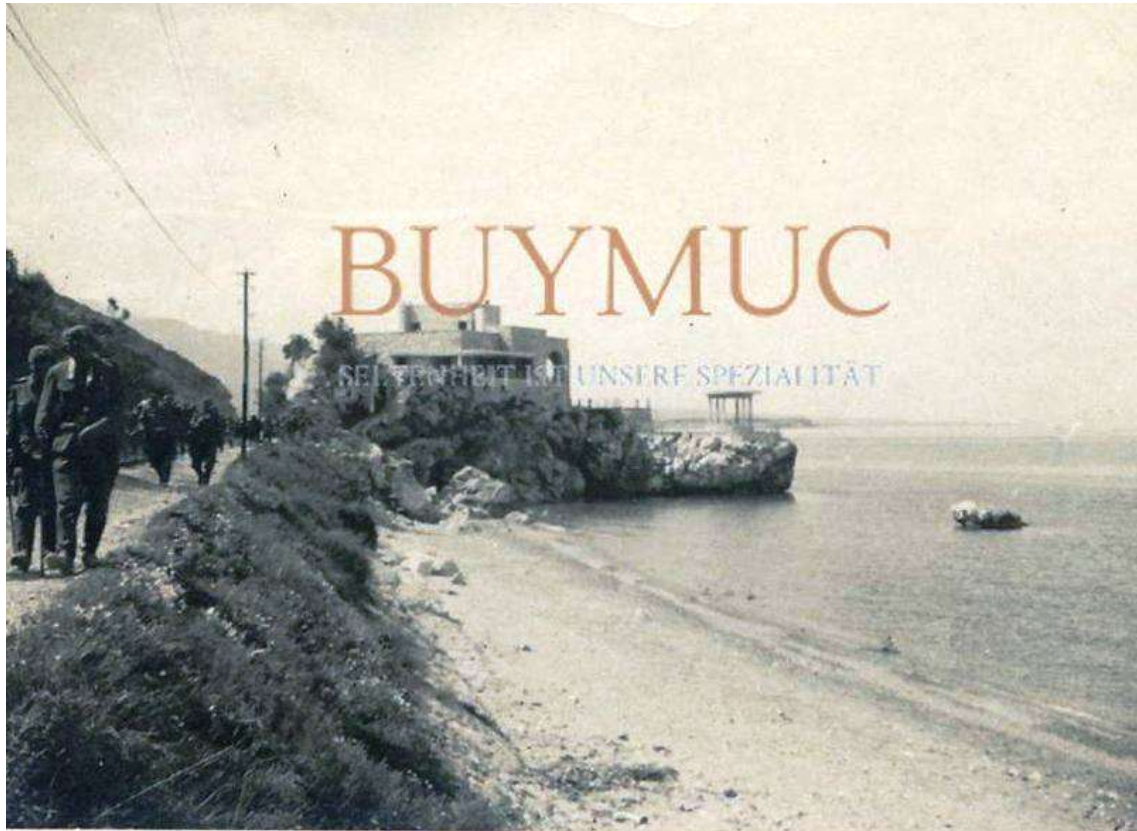
Οι Νεοζηλανδοί πολέμησαν γενναία και άντεξαν στις επιθέσεις των Γερμανών. Η υπεράσπιση του κάστρου άντεξε την επίθεση. Δυστυχώς όμως δεν πραγματοποίησαν οργανωμένες αντεπιθέσεις. Έτσι ύστερα από δυο μέρες εντατικών πολεμικών επιθέσεων ο διοικητής του τάγματος, κινδυνεύοντας να περικυκλωθούν από τις γερμανικές δυνάμεις που κινήθηκαν από την Σκοτίνα (Άνω-Σκοτίνα) προς τον Άγιο Παντελεήμονα, πήρε την απόφαση να εγκαταλείψουν τις θέσεις τους στην κορυφογραμμή από την παραλία του Πλαταμώνα μέχρι το Παντελεήμονα και διέταξε την υποχώρηση του τάγματος του στην ξακουστή για την αρχαία ιστορία και ομορφιά της κοιλάδα των Τεμπών. Οι Νεοζηλανδοί φεύγοντας από τον Πλαταμώνα ανατίναξαν τη σήραγγα, για να κόψουν τη σιδηροδρομική μεταφορά των Γερμανών στρατιωτών και πολεμοφοδίων, προς το νότο. Το τάγμα της Νέας Ζηλανδίας αποσύρθηκε, διέσχισε το Πηνειό και το σούρουπο έφτασε στη δυτική έξοδο του φαραγγιού του Πηνειού-Τεμπών, ευτυχώς με ελάχιστα θύματα. Στις 17 Απριλίου 1941 οι Γερμανοί μπήκαν στον Πλαταμώνα (ΦΩΤ. 9α, 9β, 9γ, 9ε). Εγκατέστησαν φρουρά και έχτισαν φυλάκια κοντά στο σταθμό. Ενώ η βίλλα Μοσχόφ αποτέλεσε το φρουραρχείο των Γερμανών.

ΦΩΤ. 9α Πορεία πάνω στις ράγες γερμανικών οχημάτων προς τον Πλαταμώνα πριν την βίλλα Μοσχόφ.

ΦΩΤ. 9β Πορεία πάνω στις ράγες γερμανικών οχημάτων προς τον Πλαταμώνα μετά την βίλλα Μοσχόφ.

ΦΩΤ 9γ Γερμανικά πεζοπόρα τμήματα με πορεία προς τον Πλαταμώνα μετά την βίλλα Μοσχόφ.

ΦΩΤ. 9δ Πορεία πάνω στις ράγες γερμανικών οχημάτων προς τον Πλαταμώνα μόλις κατέβηκαν τον αυχένα.

Στον Φαράγγι του Πηνειού, το 21ο Τάγμα συνδέθηκε με τις δυνάμεις της Αυστραλίας (2/2 & 2/3 Τάγματα Πεζικού της 16η Αυστραλιανή Ταξιαρχία) και έδωσε μια ακόμη μάχη γνωστή ως «Μάχη του Φαραγγιού του Πηνειού» πραγματοποιώντας μια ακόμη μικρή καθυστέρηση στις Γερμανικές δυνάμεις εισβολής. Οι Γερμανοί προσπάθησαν να ξεκινήσουν την καταδίωξη, αλλά δεν μπόρεσαν να κατεβάσουν τα άρματα από τον αυχένα της κορυφογραμμής. Η σιδηροδρομική σήραγγα του Πλαταμώνα στην άκρη της θάλασσας είχε ανατιναχθεί και ήταν αδιαπέραστη. Στο τέλος τα άρματα πέρασαν από την κορυφογραμμή, μετά από πολύ χρονοβόρα διαδικασία το επόμενο πρωί (ΦΩΤ. 10)

ΦΩΤ. 10 Τροποποιημένη συνδυαστική φωτογραφία του τότε και του τώρα με Γερμανικά άρματα σε πορεία προς τον Πλαταμώνα πριν την βίλλα Μοσχόφ

Οι μάχες συνεχίστηκαν στα Τέμπη. Καθώς οι Γερμανικές δυνάμεις είχαν μία αργή πρόοδο κατά μήκος της σιδηροδρομικής γραμμής στη στενή βόρεια όχθη του ποταμού, και του μουλαρόδρομου πάνω από την κοίτη του ποταμού στη νότια πλευρά του φαραγγιού. Η 6η Ορεινή Μεραρχία πέρασε πάνω από τα βουνά και εμφανίστηκε στην έξοδο του Φαραγγιού του Πηνειού. Τα κουρασμένα στρατεύματα του βουνού βρήκαν τις γέφυρες να έχουν κατεδαφιστεί και την σιδηροδρομική γραμμή μπλοκαρισμένη, ενώ δέχτηκαν και έντονα πυρά από τη νότια όχθη του ποταμού. Μέχρι το βράδυ 17/04/41, τα πρώτα γερμανικά άρματα διέσχισαν τον ποταμό (ΦΩΤ. 11), αλλά έπεσαν σε ένα βάλτο προσπαθώντας να παρακάμψουν τον κατεστραμμένο δρόμο.

ΦΩΤ. 11 Γερμανικό άρμα διασχίζει τον Πηνειό ποταμό.

Το πρωί της 18ης Απριλίου το θωρακισμένο πεζικό διέσχισε τον ποταμό με πλωτήρες, ενώ τα στρατεύματα της 6ης Ορεινής Μεραρχίας επιτέθηκαν στο τάγμα της Νέας Ζηλανδίας, το οποίο διασκορπίστηκε. Ο αγώνας για το φαράγγι του Πηνειού τελείωσε. Παρά τον απaráμιλλο ηρωισμό των Νεοζηλανδών και τη θυσία τους, οι Γερμανοί συνάντησαν ξανά τα συμμαχικά στρατεύματα στην αμυντική γραμμή των Θερμοπυλών που την ξεπέρασαν πολύ γρήγορα .

Οι μάχες που δόθηκαν στον Πλαταμώνα «Μάχη του Πλαταμώνα» και η μάχη στην κοιλάδα των Τεμπών «Μάχη του Φαραγγιού του Πηνειού» (η οποία μάχη των Τεμπών δόθηκε από κοινού με στρατεύματα Αυστραλών), εναντίον των Γερμανών κατακτητών, ήταν βασικά, μάχες «οπισθοφυλακής» Πέτυχαν την καθυστέρηση της διέλευσης των Τεμπών και έδωσαν πολύτιμο χρόνο στα στρατεύματα των συμμάχων να υποχωρήσουν από την Μακεδονία χωρίς να περικυκλωθούν. Ταυτόχρονα μπόρεσαν ν' ανασυνταχτούν οι συμμαχικές δυνάμεις στις Θερμοπύλες και να καθυστερήσουν την προέλαση των Γερμανών προς την Αθήνα. Οι Γερμανοί υπερτερούσαν αριθμητικά και εξοπλιστικά και η άνιση μάχη μπορεί να έληξε με νίκη των Γερμανών εισβολέων όμως ο υποτιθέμενος αρχικά περίπατος ωρών για την κατάκτηση της Ελλάδας είχε γίνει ένας μακρύς δρόμος με αρκετές απώλειες για τους γερμανούς εισβολείς και τους έβγαλε «εκτός προγράμματος».

Το 21ο τάγμα (Νέας Ζηλανδίας)

Το 21ο τάγμα ήταν το πρώτο από τα τρία τάγματα πεζικού που είχαν οριστεί να συγκροτήσουν την 5η Ταξιαρχία Πεζικού κατά τη διάρκεια του Β 'Παγκοσμίου Πολέμου , της 2ης Εκστρατευτικής Δύναμης της Νέας Ζηλανδίας. Το 21ο τάγμα ιδρύθηκε τον Ιανουάριο του 1940 στο Στρατιωτικό Στρατόπεδο Parakura, νότια του Ωκλαντ, υπό τη διοίκηση του Αντισυνταγματάρχη

Neil Macky, βετεράνου του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου και το προσωπικό του ήταν όλοι εθελοντές (ΦΩΤ. 12). Το τάγμα πήρε μέρος στις μάχες στον Πλαταμώνα, στην Κρήτη, στη Βόρεια Αφρική και στην Ιταλία προτού διαλυθεί τον Δεκέμβριο του 1945. Η μάχη του Πλαταμώνα είναι η πρώτη από τις δύο αμυντικές μάχες στις οποίες πήρε μέρος το 21ο Τάγμα στην Ελλάδα. Το 21ο Τάγμα πολέμησε σε αυτή την μάχη ως ανεξάρτητη μονάδα και χωρίς άλλες συμμαχικές μονάδες σε στενή γειτνίαση για την παροχή υποστήριξης.

ΦΩΤ. 12 Κατάταξη εθελοντών στο 21ο Τάγμα Νέας Ζηλανδίας.

Στην Ελλάδα το 21ο Τάγμα αποβιβάστηκε στις 29 Μαρτίου 1941 ως μέρος ενός συμμαχικού σώματος, γνωστού ως W Force. Η Δύναμη ανέλαβε να υποστηρίξει τον ελληνικό στρατό στην άμυνα της Ελλάδας σε περίπτωση Γερμανικής εισβολής. Το 21ο Τάγμα, παρέμεινε πίσω για να φυλάξει τις αποβάθρες του Πειραιά. Στις 6 Απριλίου, μια ημέρα αφότου η Γερμανία κήρυξε τον πόλεμο εναντίον της Ελλάδας, στο τάγμα βίωσαν την βομβιστική επιδρομή που του προκάλεσε την απώλεια δύο άντρων. Την ίδια μέρα το πρωί πάρθηκε η απόφαση το 21ο Τάγμα να κινηθεί προς την Κατερίνη. Το 21ο Τάγμα, θα αναλάμβανε την αμυντική γραμμή που είχε ξεκινήσει να προετοιμάζεται από τον D Λόχο, του 26ου τάγματος, πάνω από τη σήραγγα στο λόφο του κάστρου του Πλαταμώνα (Ο D Λόχος ήταν στελεχωμένος με άνδρες από τις επαρχίες Nelson, Tasman και West Coast). Στις 8 Απριλίου ήρθε και η ώρα (6 μ.μ) του 21 τάγματος να αναχωρήσει για το μέτωπο. Είναι το τελευταίο τάγμα της Νέας Ζηλανδίας που εγκατέλειψε την περιοχή της Αθήνας, και τελικά ανέβηκε στο μέτωπο. Για προστασία το Τάγμα κινήθηκε κατά τη διάρκεια της νύχτας της 8-9ης Απριλίου. Τότε το τρένο που ήταν να μεταφέρει ζώα μετέφερε το 21ο τάγμα. Καθ' οδόν προς την Κατερίνη, οι

γερμανικές δυνάμεις κατοχής είχαν εισέλθει στη Θεσσαλονίκη (09/04/41) (ΦΩΤ. 12α) Στις 9 Απριλίου στο πρώτο φως το τάγμα βλέπει να πλησιάζει στις χιονισμένες κορυφές του Ολύμπου και να μυρίζει τον έντονο ελληνικό ορεινό αέρα. Περίπου το μεσημέρι έφτασε στη Λάρισα. Όταν το τρένο έφτασε στη Λάρισα, ενημερώθηκαν ότι το τάγμα θα σταματούσε στη σήραγγα του Πλαταμώνα.

ΦΩΤ. 12α Η Γερμανική προώθηση στις 9 Απριλίου 1941. Το 21ο Τάγμα εντάσσεται στην Δύναμη W και εγκαθιστάτε στο κάστρο του Πλαταμώνα.

Στις 9 Απριλίου και ώρα 13:00 το τρένο ξεκίνησε από τη Λάρισα για τον Πλαταμώνα (ΦΩΤ. 13).

ΦΩΤ. 13 Το 21ο Τάγμα καθοδόν προς τον Πλαταμώννα στο ύψος των Τεμπών.

Μετά από μια ώρα ταξίδι το 21ο Τάγμα φτάνει στις αποβάθρες του Σιδηροδρομικού Σταθμού του Πλαταμώννα, όπου εμπρός επρόκειτο να δημιουργήσει μια αμυντική γραμμή η οποία επρόκειτο να έχει την ικανότητα να αντέξει σε επίθεση από μια πολύ ισχυρότερη δύναμη. Το τάγμα αμέσως ύψωσε την σημαία της Νέας Ζηλανδίας απέναντι από την βίλλα Μοσχόφ (Φωτ. 14) και άρχισε να εργάζεται για τη βελτίωση της άμυνας, με την βοήθεια για ακόμη τρεις ημέρες του D Λόχου, του 26ου τάγματος..

ΦΩΤ. 14 Η ύψωση της σημαίας της Νέας Ζηλανδίας απέναντι από την βίλα Μοσχόφ. Από το προσωπικό αρχείο του κ Διονύση Παπαγεωργίου.

Οι άντρες του D Λόχου, του 26ου Τάγματος εργάστηκαν με μια εντυπωσιακή θέληση καθ' όλη τη διάρκεια τις παραμονής τους εκεί, στο διάστημα 27/3-12/4/1941. Το πρώτο καθήκον του D Λόχου ήταν η προετοιμασία λίγων θέσεων άμυνας σχετικά με το κάστρο. Στις 30 Μαρτίου όμως διετάχθη για την κατασκευή θέσεων άμυνας για ένα ολόκληρο τάγμα ώστε να καλυφθεί όλη η κορυφογραμμή από το άκρο της θάλασσας το κάστρο, μέχρι τον Λόφο 266.

Στην Ελλάδα, το 21ο Τάγμα ήρθε με δύναμη 618 στρατιωτών. Στον Πλαταμώνα ανέβηκαν περίπου 514 στρατιώτες καθώς στην Αθήνα πίσω έμειναν 104 στρατιώτες. Το Τάγμα είχε Σταθμό Διοίκησης, Λόχο Διοικήσεως και τέσσερεις Λόχους Τυφεκιοφόρων τους, Α, Β, C και D, μία Διμοιρία Όλμων και μία μηχανοκίνητη Bren Carrier.

Περίπου 104 στρατιώτες του D Λόχου δεν συμμετείχαν καθόλου, στις μάχες. Εκτιμάται τελικά πως 410 στρατιώτες έλαβαν πραγματικά μέρος στις μάχες.

Υπό την διοίκηση του 21ου Τάγματος πεζικού τέθηκαν ένας ουλαμός πυροβολικού (A Troop 27 Battery 5 Field Regiment) με μόνο τέσσερα πυροβόλα των 25 Pounder και με μόνο 80 πυρομαχικά το καθένα για να παίξει βασικά αντιαρματικό ρόλο και μια διμοιρίας μηχανικού (19th Army Troops Company, Royal Engineers NZE) που ήρθε από την Κατερίνη. Οι κατεδαφίσεις στη σήραγγα ήταν ευθύνη του Commander Royal Engineers (C.R.E.). Η δουλειά του ήταν να προετοιμάσει την κατεδάφιση της σήραγγας χωρίς να καταστρέψει αρχικά την σιδηροδρομική γραμμή αν χρειαστεί να συμβεί σε έκτακτη ανάγκη. Όμως είχαν μόνο το ένα πέμπτο των εκρηκτικών που ήταν απαραίτητο για μια σωστή δουλειά και δεν είχαν τα απαραίτητα

εργαλεία για τις εργασίες παγιδεύσης της σήραγγας ώστε να προετοιμάσουν μια ολοκληρωμένη κατεδάφιση. Επίσης έφεραν και μερικές νάρκες ξηράς για να καταστρέψουν τους δρόμους στο αυχένα (Μεταξύ του λόφου του κάστρου και του λόφου του Παππού) αλλά και να δημιουργήσει ναρκοπέδιο. Τέλος για την επικοινωνία με το Αρχηγείο του Σώματος (Ανωτέρα) στηριζόταν σε ένα απόσπασμα διαβιβαστών που αποτελούνταν μόνο από δύο άτομα και ένα ασύρματο.

Διοικητής του 21ου Τάγματος αλλά και όλων των μονάδων ήταν ο Αντισυνταγματάρχης Neil MacKy (ΦΩΤ. 15 Αριστερά).

Στις 10 Απριλίου στον Πλαταμώνα ο Αντισυνταγματάρχης Macky έλαβε μια επιστολή από τον Στρατηγό Freyberg (ΦΩΤ. 15 Δεξιά), στην οποία δόθηκαν λεπτομερέστερες οδηγίες για τα καθήκοντα του τάγματος ώστε να προχωρήσει τις άμυνες σύμφωνα με το προετοιμασμένο σχέδιο. Επίσης έλαβε την εκτίμηση ότι το 21ο Τάγμα θα περιμένει μόνο εχθρικό πεζικό, καθώς η περιοχή ήταν αδιάβατη σε άρματα μάχης.

ΦΩΤ.15 Αριστερά Ο Αντισυνταγματάρχης Neil MacKy (1891-1981), Διοικητής του 21ου ΝΖΤΠ, από 12 Ιανουαρίου του 1940 έως 17 Μαΐου του 1941. ΦΩΤ. Δεξιά Ο Διοικητής της 2ης ΝΖΜΠ Υποστράτηγος Bernard Cyril Freyberg (Μπέρναρντ Σίριλ Φράυμπεργκ) (1889-1963).

Τα καθήκοντα του 21 Τάγματος ήταν:

- Να υπερασπιστεί το λόφο του κάστρου (Castle Hill), την σήραγγά (The Tunnel) και το λόφο του Παππού (Hill 266) προετοιμάζοντας θέσεις άμυνας κατά μήκος της γραμμής άμυνας.

- Εάν κάποιος από αυτούς καταληφθεί, πρέπει να υπάρξει άμεση αντεπίθεση, «ΟΧΙ οπισθοχώρηση».
- Να αποτρέψει προσεγγίσεις του εχθρού στην γραμμή άμυνας.
- Να προβλέψει την υπεράσπιση ενάντια σε αποβιβάσεις κατά μήκος της ακτής από σκάφη τουλάχιστον ένα μίλι πίσω από τις θέσεις τους.

Το 21ο Τάγμα αντιτάχθηκε στο Πλαταμώνα απέναντι από ένα ισχυρό τμήμα της 2ης Μεραρχίας Panzer, στο I/3 Σύνταγμα Panzer υπό τη διοίκηση του Συνταγματάρχη Hermann Balck (ΦΩΤ. 16) που διατάχθηκε να προχωρήσει κατά μήκος της παράκτιας οδού, μέσω του Πλαταμώνα, να νικήσει τον εχθρό (Βρετανούς) ώστε να προχωρήσει νότια στη Λάρισα μέσω της κοιλάδας των Τεμπών.

ΦΩΤ. 16 Διοικητής του I/3ου Συντάγματος Panzer Συνταγματάρχη Hermann Balck (1893-1982).

Η οργάνωση του τμήματος της 2ης Μεραρχίας Panzer περιλάμβανε:
 Το 2ο Τάγμα μοτοσικλετών (2 Motorcycle Battalion) (ένα τάγμα «Κυνηγών» πεζικού μηχανοκίνητου πεζικού με μοτοσικλέτες τεσσάρων Λόχων) με 1050 άντρες.
 Την 1η Επιλαρχία του 3ου Συντάγματος Αρμάτων Panzer (I/3 Panzer Regiment) λιγότερο από μια επιλαρχία. Τα άρματα μάχης (Panzerkampfwagen) που είχε στην διάθεσή του το I/3 Σύνταγμα Panzer

(05/04/41) ήταν 45 Panzer II (PzKrfw II), 51 Panzer III(PzKrfw III) και 20 Panzer IV(PzKrfw IV).

Έναν ουλαμό αναγνώρισης.

Το I/304ο Σύνταγμα πεζικού (1ο τάγμα του 304 Συντάγματος πεζικού) με 102 άντρες.

Το II/38ο Τάγμα Κυνηγών Αρμάτων (αντιαρματικά)

Το I/74 Σύνταγμα πυροβολικού μια μοίρα με δώδεκα πυροβόλα των 105 m.m. και τέσσερα των πυροβόλα 150 m.m..

Μια μονάδα μηχανικού.

Στην μεγάλη επίθεση της αυγής στις 16 Απριλίου, οι Γερμανοί είχαν αναλογία επίθεσης 3: 1 με βάση μόνο τους λόχους πεζικού χωρίς να υπολογίζονται τα άρματα μάχης και τα υποστηρικτικά όπλα.

Το 21ο Τάγμα αναπτύσσεται στην γραμμή άμυνας της κορυφογραμμής Σήραγγα Κάστρο Πλαταμώννα -Λόφος Παππού- Άγιος Παντελεήμονας. Πριν την Μάχη

Στις 9 Απριλίου το απόγευμα το 21ο Τάγμα έφτασε στον Πλαταμώννα. Ταχτοποιείται πρόχειρα για να περάσει την πρώτη νύχτα. Εκεί συνάντησαν τον D Λόχο του 26ου Τάγματος που κάλυπτε την εκεί σιδηροδρομική σήραγγα.

Την ίδια μέρα στις 10:00 το πρωί, ήρθε από την Κατερίνη μια διμοιρία του 19th Army Troops Company, Royal Engineers NZE Έφερε εκρηκτικά, νάρκες ξηράς και θαλάσσης για να προετοιμάσει τη σήραγγα για κατεδάφιση και να μπλοκάρει τον αυχένα. Όμως έφερε και τα ανησυχητικά νέα της εκκένωσης της Κατερίνης.

Στις 10 Απριλίου ο Αντισυνταγματάρχης Macky λαμβάνει συγκεκριμένες εντολές από την Ταξιαρχία για την υπεράσπιση των θέσεων τους και να αναμένουν μόνο επιθέσεις πεζικού, καθώς το έδαφος ήταν πολύ δύσκολο για άρματα. Η Ταξιαρχία ανέμενε τη κύρια επίθεση να γίνει σε ένα από τα περάσματα προς τα βόρεια, στα Στενά της Πέτρας.

Στις 10/04/41 άρχισε να βελτιώνει την άμυνα γύρω από τη σήραγγα του Πλαταμώννα καθώς σκάβουν με φρενίτιδα ορύγματα και προετοιμάζουν αμυντικές θέσεις στην κορυφογραμμή ,στους πρόποδες του Ολύμπου, με θέα την πεδιάδα προς τα Βόρεια ,επικεντρωμένοι προς τον αμαξωτό δρόμο (Μπελιστικ) και την σιδηροδρομική γραμμή.

Στις 10 Απριλίου στις 12:00 έφτασε επίσης από την Κατερίνη η A Troop of 27 Battery 5 Field Regiment (ένας ουλαμός). για να βοηθήσει στην υπεράσπιση της περιοχής του Πλαταμώννα. Οι άνδρες του πυροβολικού ξεκίνησαν αμέσως, για να εντοπίσουν κατάλληλες θέσεις διοίκησης και παρατήρησης ,να σκάβουν λάκκους για τα πυροβόλα στο έδαφος, να ετοιμάζουν τις επικοινωνίες και γενικά να κάνουν τα πράγματα που κάνουν όταν αναλαμβάνουν να υπερασπιστούν μία νέα περιοχή.

Στην αρχή το τάγμα κάλυψε την σήραγγα, το κάστρο και το λόφο 266 (Παππού). Αυτό έγινε καθώς με την πρώτη ματιά φαινόταν αδιανόητη η οποιαδήποτε κίνηση μηχανοκινήτου. Στον αυχένα μεταξύ του λόφου κάστρο και του λόφου 266 (Παππού) περνούσε τότε ένας καροπιοίος δρόμος ο οποίος μπορούσε να ξεπεραστεί και να οδηγήσει στη νότια έξοδο της σήραγγας. Οι τέσσερεις λόχοι του τάγματος αρχικά παρατάχτηκαν σε όλα τα κομβικά σημεία περιμετρικά του κάστρου.

Ο Α Λόχος αναπτύχθηκε στο λόφο του κάστρου «Castle Hill».

Ο Β Λόχος στο λόφο 266 «266 Hill» (Παππού) δυτικά του αυχένα που σχηματίζει με τον λόφο του κάστρου (Στον σημερινό Νέο Άγιο Παντελεήμονα).

Οι Λόχοι C και D στα μετόπισθεν ως εφεδρείες.

Ταυτόχρονα οι Νεοζηλανδοί έστρωσαν έναν μικρό αριθμό αντιαρματικών ναρκών σε συγκεκριμένα σημεία καθώς και μερικές αντιαρματικές αποκοπές.. Ωστόσο, οι ελλείψεις του τάγματος ήταν εμφανείς. Δεν είχαν στην κατοχή τους αντιαρματικά όπλα και χειροβομβίδες, ενώ τα πυροβόλα τους διέθεταν μόλις 80 βλήματα το καθένα. Οι στρατιώτες για να καλύψουν την έλλειψη αυτή αναγκάστηκαν να κατασκευάσουν αυτοσχέδιες χειροβομβίδες με μασούρια δυναμίτη και βραδύκαυστο φιτίλι, δεμένα πάνω σε ξύλα.

Στις 11 Απριλίου σε μια καλύτερη αναγνωριστική επισκόπηση της περιοχής είχε αποφασιστεί να διευρυνθεί το μέτωπό προς το παρακείμενο χωριό του Αγίου Παντελεήμονα (Παλαιό χωριό) δυτικά του λόφου 266. Το χωριό θα έπρεπε να το υπερασπιστούν καθώς βρισκόταν στη διασταύρωση τριών μουλαρόδρομων. Ο νοτιοδυτικός δρόμος έτρεχε προς τους Γόννους, ένα χωριό που είχε θέα στην νότια άκρη της κοιλάδας των Τεμπών. Ένας άλλος πήγαινε νοτιανατολικά προς το σιδηροδρομικό σταθμό και ακόμη ένας άλλος πήγαινε ανατολικά στο πίσω μέρος του λόφου 266 που ήταν ο Β Λόχος (ΦΩΤ. 17).

Σκοπός ήταν να αποκλειστεί ο εγκάρσιος ορεινός μουλαρόδρομος που οδηγεί από Άνω Σκοτίνα στον Πλαταμώννα μέσου Παλαιού Αγίου Παντελεήμονα. Έτσι να μην έχουν την δυνατότητα οι Γερμανοί να κατεβούν στην ακτή και να κόψουν τη γραμμή υποχώρησης του τάγματος από τον σταθμό Πλαταμώννα όταν χρειαστεί να πραγματοποιηθεί αυτή. Δυστυχώς δε μπόρεσε να κρατηθεί ο Άγιος Παντελεήμονας και για να μην συμβεί η περικύκλωση του τάγματος το τάγμα αποσύρθηκε τελικά (ΦΩΤ. 17).

ΦΩΤ. 17 Τροποποιημένη φωτογραφία σύνθεσης δορυφορικής φωτογραφίας (2015) και του Γερμανικού επιτελικού χάρτη 1934 της περιοχής όπου διαδραματίστηκε η Μάχη του Πλαταμώνα.

Αναλυτικά οι λόχοι είχαν καταλάβει την κορυφογραμμή από τη θάλασσα μέχρι τις χαμηλότερες πλαγιές του Ολύμπου ως εξής (ΦΩΤ. 17α):

Map 3.3: 21 Battalion defences at Platamon¹⁰⁰

Compared to the other infantry units of 5 Brigade, 21 Battalion was allocated far fewer

ΦΩΤ. 17α Σκίτσογραφία των θέσεων άμυνας των λόχων και διμοιριών του 21ου Τάγματος Νέας Ζηλανδίας στην κορυφογραμμή κάστρο Πλαταμώννα – Άγιος Παντελεήμονας.

Στην άκρη δεξιά στον λόφο του κάστρου ήταν ο τομέας του Α Λόχου με τις διμοιρίες του να τοποθετούνται:

Η 8η Διμοιρία στην άκρη ακριβώς πάνω από το στόμιο της σήραγγας.

Η 7η διμοιρία στο κέντρο στο κάστρο. Ο πύργος του κάστρου αποτέλεσε τη θέση παρατήρησης (ΦΩΤ. 18).

ΦΩΤ. 18 Τροποποιημένη συνδυαστική φωτογραφία του τότε και του τώρα. Ο πύργος του κάστρου αποτέλεσε τη θέση παρατήρησης κατά την Μάχη του Πλαταμώνα 1941.

Η 9η Διμοιρία στην αριστερή μεριά του Λόχου, ελέγχοντας τον αυχένα και το δρόμο που περνά από εκεί. Σήμερα στο σημείο υπάρχει ένα τσιμεντένιο πολυβολείο κτισμένο το 1952 κατάλοιπο του ψυχρού πολέμου επισημαίνοντας μέχρι τις μέρες μας την στρατηγική σημασία της περιοχής. Πολυβολεία κτίστηκαν την ίδια περίοδο και στα σημεία που ήταν οι λόχοι Β στο σημείο του υδραγωγείου του Νέου Παντελεήμονα και του D λόχου στο πέταλο του δρόμου της Παλαιάς Εθνική Οδού.

Η έδρα του Α Λόχου βρισκόταν πίσω από την 7 Διμοιρία στην ψηλότερη πλαγιά του λόφου. Ο λόφος ήταν καλυμμένος από πυκνούς και αδιάβατους θάμνους και μεγάλους πετρώδεις βράχους μέσα από τους οποίους αναδύονταν μονοπάτια για να περνούν μόνο μουλάρια.

Ο Β Λόχος κατέλαβε θέσεις μπροστά από τον λόφο 266 (Παππού) στα αριστερά του κάστρου. Ήταν η πιο δύσκολη θέση καθώς το πεδίο πυρός ήταν περιορισμένο λόγω της πυκνής βλάστησης. Οι κορυφογραμμές και οι χαράδρες έτρεχαν προς όλες τις κατευθύνσεις και τα ίχνη από τους μουλαρόδρομους ξεκινούσαν και τελείωναν τυχαία, δημιουργώντας φυσικές διαδρομές κάτι που καθιστούσε τη θέση ευάλωτη σε οποιαδήποτε επιθετική δύναμη. Οι διμοιρίες του λόχου πήραν θέσεις.

Η 10η Διμοιρία, κράτησε τη δεξιά πλευρά, η 11η και 12η Διμοιρία, τοποθετήθηκαν στις αντίθετες πλευρές της χαράδρας που κάλυπτε επίσης τον αυχένα προς τα εμπρός και δυτικά της 10ης Διμοιρίας.

Η έδρα του Β Λόχου (HQ) βρισκόταν κοντά του αυχένα και στη διασταύρωση του δρόμου που ερχόταν από τον Άγιο Παντελεήμονα στα ερείπια του παλιού μοναστηριού (ΦΩΤ. 19). Τώρα είναι η είσοδος του Νέου Άγιου Παντελεήμονα.

Looking towards Panteleimon from the castle

ΦΩΤ. 19 Στα ερείπια του παλιού μοναστηριού στο ύψος της είσοδος του Νέου Άγιου Παντελεήμονα ήταν η έδρα του Β Λόχου (HQ).

Ο C Λόχος τοποθετήθηκε πάνω στον Άγιο Παντελεήμονα. Καθώς δεν είχε αρκετούς άντρες για να υπερασπιστεί τον οικισμό του χωριού, δεν τοποθετήθηκε στο χωριό, αλλά στην είσοδο του στην ανατολική πλευρά του χωριού καλύπτοντας περίπου τους σημερινούς δύο δρόμους που οδηγούν στο χωριό από κάτω, με την 14η Διμοιρία και την 15η Διμοιρία να καλύπτει τον μουλαρόδρομο προς την ακτή (ο δρόμος του οδηγεί στην γέφυρα της Εθνικής Οδού), και τη 13η Διμοιρία ως εφεδρική κοντά στην έδρα του Λόχου στο μουλαρόδρομο προς τον αυχένα παρακάτω (ο δρόμος του οδηγεί κάτω στο νέο χωριό).

Ο D Λόχος ήταν σε εφεδρεία. Τοποθετήθηκε στην αντίστροφη πλαγιά του κάστρου (στο πέταλο της Παλαιάς Εθνική Οδού μετά το κάστρο) όπου έσκαψε θέσεις. Με την 17η Διμοιρία προς τα εμπρός δεξιά, την 16η Διμοιρία πίσω δεξιά κοντά στη νότια έξοδο της σήραγγας και 18 Διμοιρία πίσω αριστερά.

Τα Bren carriers του στάθμευσαν μισό χιλιόμετρο νότια προ του σταθμού του Πλαταμώνα (Ύψος βίλας Μοσχόφ) και περιπολούσαν την παραλία από τη σήραγγα μέχρι τις εκβολές του ποταμού Πηνειού. Στην Διμοιρία Bren carriers (14 τεθωρακισμένα οχήματα) ανατέθηκε και το καθήκον να ελέγχει τους πρόσφυγες που μεταφέρθηκαν με παράκτια πλοία από τη Θεσσαλονίκη (09/04/41 έπεσε η Θεσσαλονίκη) προς τον Πλαταμώνα. Στην ίδια τοποθεσία, η Pioneer Διμοιρία ξεκίνησε την κατασκευή ενός πλαισίου για το τρένο εφοδιασμού για να αρχίσει να λειτουργεί η διοικητική υπηρεσία και η μονάδα Εφοδιασμού (QM).

Ο Σταθμός Διοίκησης βρισκόταν στην πίσω πλευρά του κάστρου στο σημείο που σήμερα υπάρχει ένα κάμπινγκ όπου τάχθηκαν και τα δύο διαθέσιμα στοιχεία όλμων (ΦΩΤ. 20).

ΦΩΤ. 20 Τροποποιημένη συνδυαστική φωτογραφία του τότε και του τώρα, κοιτώντας από την νότια πλευρά του κάστρου προς τον Παντελεήμονα.

Νοτιοανατολικά και σε βάθος 1,5 χιλιόμετρα επί της παραλιακής ζώνης, αναπτύχθηκαν ο Λόχος Διοικήσεως με τις διοικητικές διμοιρίες νοσοκομείο τοποθετήθηκαν κοντά στον σταθμό και στα γύρω από αυτόν καθώς και ο ουλαμός πυροβολικού (ΦΩΤ. 21).

ΦΩΤ. 21 Ο Πλαταμώνας από τον λόφο πάνω από τον Σιδηροδρομικό Σταθμό κατά την δεκαετία του 40.

Η διμοιρία μηχανικού άφησε τη σήραγγα ανοιχτή για κυκλοφορία, αλλά έκανε το καλύτερο δυνατό για να προετοιμαστεί για την κατεδάφισή της. Επίσης δημιούργησαν ένα ναρκοπέδιο κατά των αρμάτων στον αυχένα και κατέστρεψαν τους δρόμους μπροστά τους.

Οι προμήθειες που είχε το τάγμα ήταν δέκα ημερών. Τα πυρομαχικά όμως για το πυροβολικό ήταν ελάχιστα. Το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετώπισαν οι Νεοζηλανδοί ήταν η μεταφορά των πυρομαχικών και των βαρέων υλικών από τον σιδηροδρομικό σταθμό του Πλαταμώνα στις αμυντικές θέσεις των λόχων. Η μεταφορά τους στις πλαγιές των λόφων ήταν αργή και εξαντλητική, και χρειάστηκαν κάποιο μέσο μεταφοράς. Η λύση δόθηκε καθώς αγόρασαν μερικά μουλάρια (ΦΩΤ. 22) και γαϊδουράκια (ΦΩΤ. 23) από ντόπιους, με χρήματα τα οποία συνέλεξαν οι διμοιρίτες, διενεργώντας έρανο ανάμεσα στους στρατιώτες. Έτσι δημιουργήθηκε μια μικτή ομάδα 24 μουλαριών και γαϊδουριών, και ένας υποτυπώδης στάβλος κοντά στον Σιδηροδρομικό σταθμό του Πλαταμώνα. Οι κάτοικοι ήταν φιλικοί και αρκετά μικρά αγόρια προσκολλήθηκαν ως συνοδοί για τα ζώα (ημιονηγοί). Δυστυχώς οι δύο υπεύθυνοι για τα ζώα σκοτώθηκαν στην πρώτη δράση του τάγματος.

ΦΩΤ. 22 Ορισμένα από τα μουλάρια που αγοράστηκαν από τους Νεοζηλανδούς για να διευκολυνθούν στην μεταφορά των εφοδίων στις αμυντικές θέσεις.

Loading up a donkey between Platamon and Tempe.

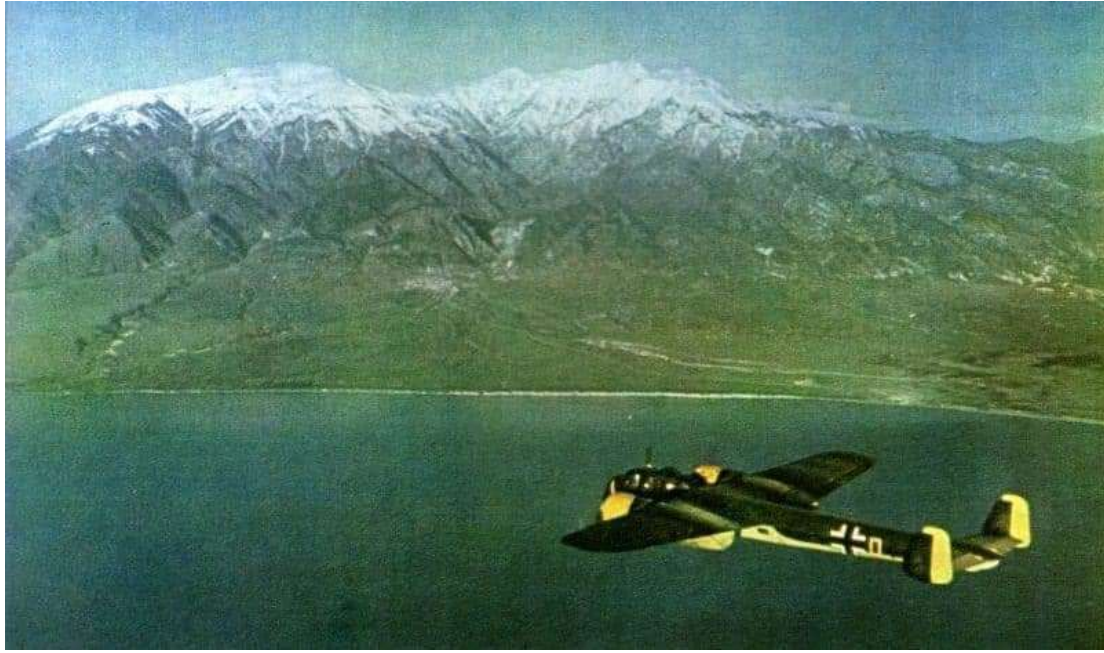
ΦΩΤ. 23 Ένα από τα γαϊδουράκια που αγοράστηκαν από τους Νεοζηλανδούς για να διευκολυνθούν στην μεταφορά των εφοδίων στις αμυντικές θέσεις.

Στις 12 Απριλίου το πρωί ο D Λόχος του 26ου Τάγματος διατάχθηκε να επανέλθει στο τάγμα του στην Κατερίνη και αποχώρησε με το τρένο κατά τη διάρκεια της νύχτας της 12-13ης Απριλίου. Το 21ο Τάγμα μένει μόνο του με τις υποστηρικτικές μονάδες. Η πλησιέστερη μονάδα της Νέας Ζηλανδίας ήταν στην άλλη πλευρά του Ολύμπου. Το τάγμα ανέλαβε τώρα την κατεδάφιση του δρόμου, των γεφυρών και των σιδηροδρόμων στο φαράγγι του Πηνειού, έξι μίλια στο πίσω μέρος του.

Στις 13 Απριλίου, ήταν Κυριακή του Πάσχα (Καθολικών) μια ήσυχη ωραία ηλιόλουστη ανοιξιάτικη μέρα μετά από μια ακόμη κρύα νύχτα το 21ο Τάγμα, εργαζόταν και απολάμβανε τη ζεστασιά. Οι άνδρες της διμοιρίας του 19th Army Troops Company, εργαζόταν και αυτός στη σήραγγα του Πλαταμώνα. Έσκαβαν θέσεις πάνω από την σήραγγα και έφτιαχναν χειροποίητες χειροβομβίδες για το πεζικό, που δεν είχαν προμηθευτεί. Όμως είχαν μόνο το ένα πέμπτο των εκρηκτικών που ήταν απαραίτητο για μια σωστή δουλειά και δεν είχαν τα απαραίτητα εργαλεία για τις εργασίες παγίδευσης της σήραγγας ώστε να προετοιμάσουν μια ολοκληρωμένη κατεδάφιση.

Η 14η Διμοιρία πάνω στο Άγιο Παντελεήμονα γιόρτασε την ημέρα του Πάσχα τρώγοντας ένα αρνί που είχαν αγοράσει για 65 δραχμές. Δεν ήταν πολύ μεγάλο αρνί, ζύγιζε μόλις είκοσι κιλά ζωντανό, αλλά τους θύμιζε τη χώρα τους και ήταν μια ανάμνηση του προηγούμενου Πάσχα όταν αποχωρούσαν από την πατρίδα τους (Η Νέα Ζηλανδία είναι φημισμένη για την παραγωγή αρνίσιου κρέατος «Αρνάκι Νέας Ζηλανδίας»).

Στην περιοχή του 21ου Τάγματος, η μόνη εχθρική δραστηριότητα ήταν από τα αναγνωριστικά αεροσκάφη «Hawkeye» που πετούσαν πάνω από τα κεφάλια τους. Τρία Γερμανικά αεροπλάνα «Hawkeye» με χαμηλές πτήσεις χτένιζαν ολόκληρη την περιοχή(ΦΩΤ. 24). Οι Νεοζηλανδοί δεν αντέδρασαν για να μη δώσουν τις θέσεις τους.

ΦΩΤ. 24 Γερμανικό πολεμικό αεροσκάφος με φόντο τον Όλυμπο στο ύψος του Λιτοχώρου. Σαν αυτό το αεροσκάφος πετούσαν ως αναγνωριστικά πάνω από το κάστρο του Πλαταμώννα κατά την διάρκεια της μάχης.

αναγνωριστικά αεροσκάφη «Hawkeye» που πετούσαν πάνω από τα κεφάλια τους. Τρία Γερμανικά αεροπλάνα «Hawkeye» με χαμηλές πτήσεις χτένιζαν ολόκληρη την περιοχή(ΦΩΤ. 24). Οι Νεοζηλανδοί δεν αντέδρασαν για να μη δώσουν τις θέσεις τους.

Ένα «Hawkeye» καταρρίφτηκε, στη θάλασσα ανοιχτά από τη σημερινή ταβέρνα «Φλοίσβος» στα 150 μέτρα περίπου από ένα Συμμαχικό αεροπλάνο (ΦΩΤ. 25). Το βυθισμένο αεροπλάνο φαινόταν μέσα στα νερά έως και το 1995. Αποτελούσε το «κρυμμένο μυστικό» για τα παιδιά του Πλαταμώννα, που τους άρεσε να πηγαίνουν με κανό ή κολυμπώντας και να κάνουνε βουτιές να το δουν. Μάλιστα ο κινητήρας του μοιραίου Stuka ανελκύστηκε και βρίσκεται στο Μουσείο της Πολεμικής Αεροπορίας.

ΦΩΤ. 25 Στη θάλασσα περιοχή κοντά στην ταβέρνα «Φλοίσβος» 150 μέτρα περίπου από την ακτή στο σημείο της φορηγίδας ήταν βυθισμένο μέχρι το 1995 το γερμανικό αεροπλάνο που έριξαν οι βρετανοί στις 13/04/1941.

Εντωμεταξύ στις 13 Απριλίου 1941 επίσης οι Γερμανικές δυνάμεις έφτασαν στην κάτω κοιλάδα του Αλιάκμονα, Την ίδια μέρα ο Στρατηγός Wilson αποφάσισε να αποσύρει όλες τις βρετανικές δυνάμεις στην τοποθεσία των Θερμοπυλών.

Στις 14 Απριλίου, οι δυνάμεις της 2ης Τεθωρακισμένης Μεραρχίας Panzer και της 6ης Ορεινής Μεραρχίας μετά από μια διήμερη σκληρή μάχη με βαριές απώλειες στον ποταμό Αλιάκμονα στην περιοχή της σιδηροδρομικής γέφυρας του Αλιάκμονα στο ύψος του χωριού Μυλοβός, σημερινή Μεγάλη Γέφυρα κοντά στο Αιγίνιο, κατόρθωσαν να σχηματίσουν προγεφύρωμα και να περάσουν τη ζώνη άμυνας του 2ου Σώματος της Νέας Ζηλανδίας συνεχίζοντας την πορεία τους προς την Κατερίνη.

Στις 14 Απριλίου 1941 οι Γερμανοί Ναζί είχαν φτάσει στην Κατερίνη αναγκάζοντας τα μέλη των προχωρημένων τμημάτων των Νεοζηλανδών να συμπυκθούν προς τα πίσω (ΦΩΤ. 26 27). Αφού κατέλαβαν την Κατερίνη συνέχισαν την προέλασή τους προς τις διαβάσεις του Όλυμπου (ΦΩΤ. 27). Το «εμπόδιο» του Ολύμπου και το Κάστρου του Πλαταμώννα ήταν πια ορατά. Η 2η Τεθωρακισμένη Μεραρχία Panzer χωρίστηκε σε δύο τμήματα στην περιοχή της Κατερίνης. Το ένα κινήθηκε προς την Πέτρα, το οποίο ανάγκασε τους Νέους Ζηλανδούς να αποχωρήσουν προς τον Άγιο Δημήτριο, χωρίς να αντιμετωπίσει σημαντική αντίσταση και το άλλο το Ι/3ο Τεθωρακισμένο

Σύνταγμα Panzer κινήθηκε από το Λιτόχωρο προς τον Πλαταμώνα ακολουθώντας έναν αμαξιτό δρόμο δίπλα στον παράκτιο σιδηρόδρομο για να περάσει από τα «ανατολικά περάσματα» του Ολύμπου, για να δημιουργήσουν περικύκλωση της περιοχής από την κατεύθυνση του Πλαταμώνα-Τέμπη Λάρισα.

ΦΩΤ. 26 Τμήμα του 2ου Τάγματος Μοτοσικλετιστών εισέρχεται στην Κατερίνη.

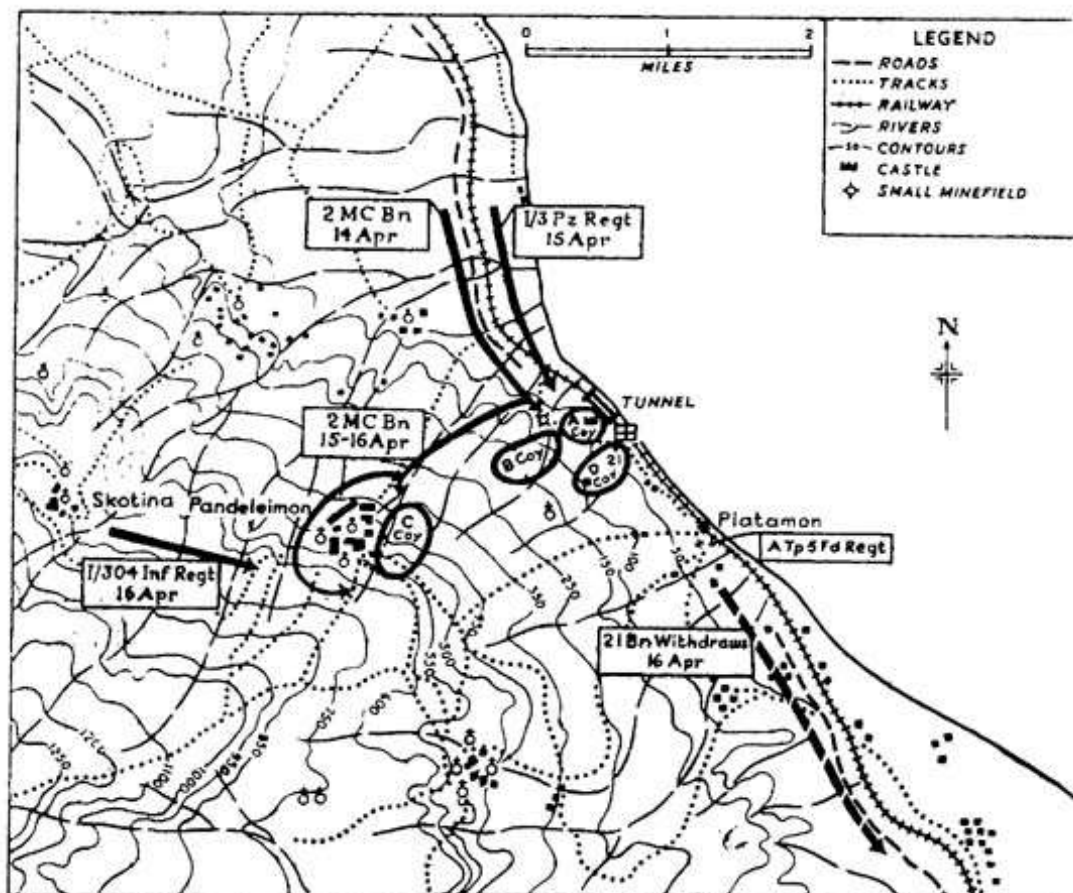
Στις 14 Απριλίου το πρωί διήλθε από τον Πλαταμώνα το τελευταίο τρένο από την Κατερίνη. Για την πόλη της Κατερίνης σε λίγο ξεκινούσε η κατοχή (ΦΩΤ.).

ΦΩΤ. 27 Τροποποιημένη συνδυαστική φωτογραφία του τότε και του τώρα με την είσοδο Γερμανών αρμάτων στην Κατερίνη στις 14/04/1941.

Για το 21ο τάγμα είχε σχεδόν ξεκινήσει η μάχη, καθώς η Κατερίνη ήταν μόλις 20 μίλια μακριά (ΦΩΤ. 28) Την ίδια μέρα στις 15:00 περίπου επισκέφθηκε το 21ο Τάγμα ο Στρατηγός Freyberg όπου έμαθε τις κακές ειδήσεις. Ενημέρωσε ότι είχε ληφθεί απόφαση να αποσυρθούν νότια στη γραμμή Θερμοπύλων και

διαβεβαίωσε πως δεν πρέπει να ανησυχεί για εχθρικά άρματα. Έδωσε εντολή στη μονάδα να κρατήσει τον Πλαταμώνα κατά την απόσυρση των άλλων Βρετανικών μονάδων στις Θερμοπύλες μέχρι να τους δοθεί εντολή για σύμπτυξη. Το 21ο Τάγμα έλαβε δυο βασικές οδηγίες που ήταν: Να κρατήσει τον Πλαταμώνα. και να μην περιμένουμε γερμανικά άρματα μάχης.

21 BATTALION POSITIONS, PLATAMON

ΦΩΤ. 28 Σχεδιάγραμμα της Μάχης του Πλαταμώνα. Η πορεία των γερμανικών δυνάμεων, οι θέσεις άμυνας των Νεοζηλανδών και οι ημερολογιακές επιθέσεις.

Στις 14 Απριλίου οι άντρες πληρώθηκαν, και αρκετοί που δεν είχαν υπηρεσία βρισκόταν στα μικρά καφενεία του Πλαταμώνα (Έξη τον αριθμό). Αλλά καθώς το φως της ημέρας μειώθηκε (18:20), οι Νέοι Ζηλανδοί από το πλεονεκτικό σημείο παρατήρησης (πύργος του κάστρου), αναφέρθηκε πως έβλεπαν ακτίνες του ήλιου να αντανακλούνται σε κινούμενα παρμπρίζ. Σε λίγο έβλεπαν καθαρά ένα δυσοίωνα θέαμα. Να πλησιάζει κάτω από τον κεντρικό δρόμο (Μπελιστίκ όπως την ονόμαζαν οι ντόπιοι κάτοικοι), ένα γερμανικό τάγμα μοτοσικλετιστών με εξοπλισμένο πολυβόλο στο πλαϊνό μέρος τους και να ακολουθεί μια φάλαγγα μηχανοκίνητων μέσω τμήμα του 3ου Συντάγματος Panzer. Ήταν ο προπομπός των Γερμανικών δυνάμεων που κινούνταν νότια

προς Πλαταμώνα. Τα οχήματα της Βέρμαχτ χρησιμοποιούν τις γραμμές του τρένου σαν κύριο δρόμο (ΦΩΤ. 29).

ΦΩΤ. 29 Τα οχήματα της Βέρμαχτ χρησιμοποιούν τις γραμμές του τρένου σαν κύριο δρόμο.

Οι άνδρες που ήτα στα καφενεία του Πλαταμώνα αμέσως σηκώθηκαν για να πάνε προς τις μονάδες τους. Η πυροβολαρχία άνοιξε πυρ με εμβέλεια 4.600 μέτρα δείχνοντας στους Γερμανούς ότι η κορυφογραμμή είχε καταληφθεί χωρίς να δείχνουν τη δύναμη ή την έκταση της αμυντικής δύναμης των Νεοζηλανδών. Οι Γερμανοί αιφνιδιάστηκαν πάντως όταν τους χτύπησαν από ψηλά καθώς δεν περίμεναν να συναντήσουν σθεναρή αντίσταση. Αναζήτησαν βιαστικά καταφύγιο. Στα 10.000 μέτρα πίσω στην πεδιάδα οι εχθρικές δυνάμεις άρχισαν να βάλουν κατά τον Νεοζηλανδών χωρίς τους βλάψουν, αλλά με την πρόθεση να αποθαρρύνουν μια στενότερη προσέγγισή τους (ΦΩΤ. 30).

ΦΩΤ. 30 Οι γερμανοί βάλουν κατά τις θέσεις των Νεοζηλανδών από απόσταση. Προπαγανδιστική φωτογραφία από την περιοχή τις Σκάλας Σκοτίνας. Προπαγανδιστική φωτογραφία.

Μόλις αναφέρθηκε η εμφάνιση των Γερμανών οι Νεοζηλανδοί επιχείρησαν τότε να ανατινάξουν τη σήραγγα και για να καταστρέψουν τον δρόμο στον αυχένα, άνοιξαν κρατήρες κατά μήκος της διαδρομής του αλλά δεν ήταν απόλυτα ικανοποιημένοι. Αν και οι μηχανικοί δούλευαν σκληρά χωρίς πνευματικά τρυπάνια και με ανεπαρκή εκρηκτικά μπόρεσαν να πετύχουν μικρή καταστροφή της σήραγγας και στις ράγες. Ως πρόσθετη προφύλαξη δημιούργησαν ένα μικρό ναρκοπέδιο κατά των αρμάτων στις μπροστινές πλαγιές του αυχένα που τελικά προκάλεσε και την μεγαλύτερη καθυστέρηση από όλα τα οδοφράγματα μαζί. Οι μηχανικοί είχαν κάνει ό, τι μπορούσαν. Μετά από αυτό αναχώρησαν για το φαράγγι του Πηνειού για να προετοιμάσουν περαιτέρω κατεδαφίσεις στο δρόμο και το σιδηρόδρομο. Το τάγμα είχε μπει στον πόλεμό του.

Το απόγευμα μπροστά από την κορυφογραμμή του Πλαταμώνα είχαν σταθμεύσει 50 άρματα και 150 άλλα οχήματα

Όλη τη νύχτα άνδρες στις μπροστινές θέσεις άμυνας άκουγαν τους ήχους των βαρέων οχημάτων καθώς οι Γερμανοί ολοκλήρωναν την ανάπτυξή τους. Δεν έγινε καμία προσπάθεια απόκρυψης και τα οχήματα κινήθηκαν με αναμμένους προβολείς.

Κατά τη διάρκεια της νύχτας 14 προς 15 Απριλίου, ένα γερμανικό τάγμα μοτοσικλετιστών, υποστηριζόμενο από μία επιλαρχία Αρμάτων, μια ομάδα

αναγνώρισης και τμήματα του 38ου τάγματος μηχανικού στο κάστρο δοκίμασαν τη συμμαχική αμυντική γραμμή. Αποκρούστηκαν εύκολα από τους Νεοζηλανδούς. Κάθε φορά που κάτι ερχόταν όμως εντός εμβέλειάς τους, τα τέσσερα πυροβόλα όπλα και οι δύο όλμοι άνοιγαν πύρ. Ευτυχώς τα πυρά πετύχαιναν τους στόχους τους.

Στις 14 Απριλίου το βράδυ πριν από τη μάχη ήταν μια στιγμή στοχασμού, ανεξάρτητα από το πόσο έμπειροι ήταν οι στρατιώτες, και το 21ο Τάγμα δεν ήταν ακόμη έμπειρο. Το ηθικό του τάγματος όμως ήταν θετικό, παρά τη φυσιολογική αντίδραση της αυξημένης συχνότητας ούρησης από ό, τι στις κανονικές στιγμές. Πέρασαν τη νύχτα κοιτώντας μέσα από τους θάμνους, με δάχτυλα στις σκανδάλες, περιμένοντας την επόμενη μέρα για να λάμβουν το βάπτισμα του πυρός. Σε αντίθεση όμως με τις διαβεβαιώσεις του Freyberg, οι Νέοι Ζηλανδοί την επομένη ημέρα έπρεπε να ανταποκριθούν στην πλήρη δύναμη μιας γερμανικής επίθεσης Panzer.

Το χρονικό της Μάχης του Πλαταμώνα. Η πρώτη μέρα: 15 Απριλίου 1941

Έτσι, τα ξημερώματα της 15ης Απριλίου του 1941 ξεκίνησε η πρώτη απόπειρα κατάληψης του κάστρου του Πλαταμώνα. Με την αυγή ξεκίνησε ένας έντονος βομβαρδισμός του κάστρου από το πυροβολικό (ΦΩΤ. 31, 32). Το γερμανικό πυροβολικό ετοιμάστηκε κατά τη διάρκεια της νύχτας στοχεύοντας ιδιαίτερα το κάστρο όπου ήταν ο Α Λόχος αποτυγχάνοντας έτσι να εξουδετερώσει ένα σημαντικό τμήμα των Νεοζηλανδών. Μετά από μιας ώρας βομβαρδισμού, οι Γερμανοί επιτέθηκαν με εμπροσθοφυλακή έναν λόχο του 2ου Τάγματος Μοτοσικλετιστών (Τάγμα Κυνηγών), υποστηριζόμενο όμως ακόμη από πυρά από το πυροβολικό. Ο πρώτος λόχος που εξόρμησε υπέστη συντριπτικές απώλειες από τα πυρά των Α και Β Λόχων που δεν υπέστησαν καμία απώλεια από τον βομβαρδισμό αναγκάζοντας το να φύγει πίσω και να καλυφτεί στους θάμνους.

ΦΩΤ 31 Ο βομβαρδισμός του Κάστρου του Πλαταμώνα - όπως φαίνεται από τη γερμανική προσέγγιση.

ΦΩΤ 32 Τροποποιημένη συνδυαστική φωτογραφία του τότε και του τώρα με τον βομβαρδισμό του Κάστρου του Πλαταμώνα.

Γενικά ο βομβαρδισμός κράτησε μέχρι το μεσημέρι, αλλά οι θέσεις άμυνας , λαξευμένες σχεδόν σε συμπαγείς βράχο, έδωσαν την κατάλληλη προφύλαξη και έτσι υπήρχαν ελάχιστες απώλειες. Το πρώτο θύμα της μάχης που κοινοποιήθηκε στην έδρα του Τάγματος ήταν ο Υποδεκανέας του Β Λόχου Norman Ernest Lovell, 24 ετών (Ο τάφος του βρίσκεται στο Πολεμικό κοιμητήριο Φαλήρου, το Μνημείο Αθηνών - Phaleron War Cemetery, the Athens Memorial).

Το ξημέρωμα της 15ης Απριλίου επίσης, μια περίπολος Νεοζηλανδών ανέβηκε πάνω από το C Λόχο που βρισκόταν στον Άγιο Παντελεήμονα και να εκτιμήσει τις εχθρικές δυνάμεις. Όταν γύρισε ανέφερε ότι είδε ένα μεγάλο αριθμό Γερμανών να βάζει καλώδιο τηλεφώνου κατά μήκος της κορυφογραμμής. Η έλλειψη επικοινωνίας από μεριάς των Νεοζηλανδών καθώς οι γραμμές επικοινωνίας κόβονταν συνεχώς από τα πυρά και η καλή επικοινωνία από πλευρά των Γερμανών έπαιξε σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη της μάχης. Κατά τη διάρκεια όλης της ημέρας εχθρικές δυνάμεις προσερχόταν προς το Άγιο Παντελεήμονα

Μετά από αυτό ένας λόχος του 2ου Τάγματος Μοτοσικλετιστών εστάλη για να εξουδετερώσει τα πυρά του Β Λόχου έτσι ώστε η επίθεση εναντίον του Α Λόχου να μπορεί να ξαναρχίσει. Τα αποτελέσματα για τους Γερμανούς ήταν το ίδιο απογοητευτικά. Μια εχθρική περιπολία έφτασε σε μια θέση της 7ης Διμοιρίας (στο κέντρο του λόφου του κάστρου) η οποία αντιμετώπιστηκε με χειροποίητες χειροβομβίδες αναγκάζοντας την μετά από εμπλοκή μιας ώρας να υποχωρήσει. Αν και αυτή η εμπλοκή απέτυχε, πέτυχε όμως να παρέχει πληροφορίες σχετικά με την έκταση της διάταξης, τη θέση των οπλικών συστημάτων των Νεοζηλανδών.

Στις 14:00 έφθασε στο πεδίο της μάχης ο Συνταγματάρχης Hermann Balck και διατάζει ύστερα από την αποτυχία αυτή αναγκάστηκαν να αποσυρθούν όλες οι Γερμανικές δυνάμεις και να ανασυνταχθούν (ΦΩΤ. 33).

ΦΩΤ. 33 Τροποποιημένη συνδυαστική φωτογραφία του τότε και του τώρα με τον επικεφαλής στο άρμα να ελέγχει το κάστρο.

Στη συνέχεια έστειλαν μια αναγνωριστική περίπολο για να διαπιστώσει τελικά πως η γραμμή άμυνας των Νεοζηλανδών έφτανε μέχρι τον Άγιο Παντελεήμονα. Έχοντας αντιληφθεί ότι το 21ο Τάγμα κρατούσε ένα εκτεταμένο μέτωπο, ο Γερμανός διοικητής αποφάσισε την εκτέλεση υπερκερωτικού ελιγμού δυτικά του Αγ. Παντελεήμονα με παράλληλη άσκηση πίεσης κατά μέτωπο από τα άρματά του και το πεζικό του. Για το λόγο αυτό κλήθηκαν από την Κατερίνη να ξεκινήσουν αμέσως προς τα εμπρός περισσότερα άρματα μάχης. Το μεσημέρι στις 15 Απριλίου σταμάτησε κάθε προσπάθεια προέλασης των Γερμανών από την επίμονη αντίσταση των Νεοζηλανδών.

Επίσης το πρωί, 15/04 ένα ειδικό απόσπασμα δολιοφθορέων, το οποίο επρόκειτο να υπερφαλαγγίσει την τοποθεσία Πλαταμώννα από τη θάλασσα με μία βενζινάκατο και τρεις λέμβους εφόδου και να πλεύσει αντίθετα στο ρεύμα του Πηνειού ποτ. για να καταλάβει τη γέφυρα στο δρόμο προς Λάρισα, αναγκάστηκε να επιστρέψει λόγω σφοδρής θαλασσοταραχής.

Η δεύτερη γερμανική επίθεση δεν ξεκίνησε μέχρι το απόγευμα, καθώς χρειάστηκε μέχρι τις 18:00 για να φτάσει μια ακόμη επιλαρχία του I/3 Συντάγματος Panzer από την Κατερίνη καθώς υπήρχε κυκλοφοριακή συμφόρηση. Το σχέδιο του Συνταγματάρχη Hermann Balck ήταν να πετύχει μια υπερκέρραση από την πλευρά του Αγίου Παντελεήμονα με την επίθεση ενός τμήματος του 2ου Τάγματος Μοτοσικλετιστών για να αντιμετωπίσει τον C

Λόχο. Ταυτόχρονα με τις επιλαρχίες των αρμάτων μάχης να επιτεθεί μετωπικά στην κεντρική προσέγγιση στο κάστρο (ΦΩΤ. 34), στον αυχένα και τον λόφο του Παππού. Επίσης άρματα προσπάθησαν να φτάσουν στην κορυφογραμμή αριστερά του τούνελ.

ΦΩΤ. 34 Άρματα μάχης προσεγγίζουν από την ακτή το κάστρο.

Η επίθεση με άρματα μάχης στην κεντρική προσέγγιση προς τους Λόχους Α και Β ξεκίνησε μια ώρα μετά από την επίθεση του 2ου Τάγματος Μοτοσικλετιστών στον C. Λόχο (Παλιός Παντελεήμονας). Μία Γερμανική Διμοιρία πέντε αρμάτων Panzer II προσπάθησε να διεισδύσει στις θέσεις των Νεοζηλανδών. Υποστηριζόμενα από πυρά βαρύτερων αρμάτων μάχης του I/3 Panzer Regiment από στατικές θέσεις 1200 μέτρα μακριά από στο κάστρο.

Τα πέντε Panzer II λειτουργούσαν ως ανιχνευτική διμοιρία. Τα πέντε Panzer II αντιμετώπισαν σοβαρά προβλήματα. Τέσσερα από τα πέντε Panzer II υπέστησαν βλάβες και τρία έπρεπε να εγκαταλειφθούν από τα πληρώματά τους. Ενώ το πεζικό που τα συνόδευε υπέστη πολλές απώλειες. Η θωράκιση των Panzer Mark II ήταν αδιαπέραστη από τα μικρά όπλα της μονάδας και το αντιαρματικό τουφέκι Berg. Τα αμυντικά πυρά από τους όλμους και το πυροβολικό του 21ου τάγματος δεν έκαναν καμία ζημία στα άρματα μάχης. Στην πραγματικότητα ήταν, το δύσκολο του έδαφος που εμπόδιζε τα άρματα να διεισδύσουν στις θέσεις των Νεοζηλανδών «σπάζοντας» τις ερπύστριές τους και όχι η δύναμη πυρός του 21ου Τάγματος.

Η κύρια επίθεση ήταν στον αυχένα μεταξύ των Λόχων Α και Β. Δύο άρματα σταμάτησαν κάτω από τις θέσεις της 9ης Διμοιρίας, αν και ένα ξεπέρασε τις θέσεις της 10ης Διμοιρίας αλλά τελικά και αυτό αποσύρθηκε. Λόγω της

απότομης κλίσης του λόφου, μόνο ένα άρμα κατάφερε να πλησιάσει την 8η Διμοιρία αλλά δεν μπόρεσε να ολοκληρώσει την ανάβαση και επέστρεψε πίσω. Κατά τη διάρκεια του απογεύματος ένα ακόμη από τα άρματα καταστράφηκε ενώ προσπαθούσε να προωθηθεί προς την κορυφογραμμή του κάστρου. Γενικά και αυτές οι επιθέσεις σταμάτησαν λόγω του εδάφους παρά από την αντίσταση των υπερασπιστών. Μια δεύτερη ομάδα επτά αρμάτων μάχης (πιθανώς Mark IIIs) προσπάθησαν να επιτεθούν στις θέσεις της 11ης και 12ης Διμοιρίας στο λόφο 266, αλλά γύρισαν πίσω καθώς δέχτηκαν τα πυρά των Νεοζηλανδών. Την νύχτα η 11η Διμοιρία πήγε πίσω από τη 12η σε έναν εφεδρικό ρόλο. Τελικά η γραμμή έμεινε άθικτη, τα άρματα έφυγαν.

Με το φώς της ημέρας (15/04/41) να σβήνει στην περιοχή του κάστρου, τα ελαφριά στρατεύματα πεζικού των Γερμανών αν και είχαν πολλές απώλειες προχώρησαν ακριβώς μπροστά από τις θέσεις των Νεοζηλανδών. Τα γερμανικά άρματα μπόρεσαν να εγκατασταθούν για τη νύχτα, στους πρόποδες του κάστρου. Οι Νεοζηλανδοί παρόλο που αντέκρουσαν τις επιθέσεις δεν προέβησαν σε καμία αντεπίθεση. Ενώ η επίθεση μπορεί να έχει σταματήσει λόγω του σκοταδιού, τα στρατεύματα και των δύο πλευρών παρέμειναν κοντά. Ευτυχώς για τους Νεοζηλανδούς, λόγω της στενής επαφής με τα γερμανικά τμήματα γλίτωσαν τα πυρά του γερμανικού πυροβολικού. Όμως κάθε φορά όμως που ένα κλαδί έσπαζε κάτω από το βάρος μιας γερμανικής μπότας, η περιοχή γέμιζε από πυρά. Αυτές τις μικρές με επιθέσεις ανάγκαζαν δυστυχώς τους άνδρες του 21ου Τάγματος να μείνουν με λίγο ύπνο.

Ενώ ο Αντισυνταγματάρχης Macky Διοικητής του 21ου Τάγματος ανέφερε με το ασύρματα εκείνο το βράδυ στην Ανωτέρα, το σταμάτημα των γερμανικών αρμάτων υπέρ του, ως δύναμη πυρός της Νέας Ζηλανδίας παρερμηνεύοντας την επίδραση του εδάφους στα γερμανικά άρματα: «Τα άρματα αποσύρθηκαν ενόψει των πυρών μας. Η παρούσα θέση είναι ήσυχη εκτός από την αριστερή πλευρά (Παντελεήμονας). Οι απώλειες είναι ελαφριές αλλά δυσκολεύονται να αποτρέψουν την είσοδο των αρμάτων» Ο Συνταγματάρχης Hermann Balck ζήτησε περαιτέρω ενισχύσεις: ένα τάγμα πεζικού (I/304 Infanny Regiment), καθώς και περισσότερα πυροβολικά και μηχανικούς (ΦΩΤ. 35). Δυστυχώς ο Αντισυνταγματάρχης Macky δεν είχε αυτήν την πολυτέλεια.

ΦΩΤ. 35 Γερμανικό πυροβολικό κινείται προς το κάστρο του Πλαταμώνα για να ενισχύσει τις εκεί επιτιθέμενες γερμανικές δυνάμεις.

Η πολεμική δράση στην κορυφογραμμή του Αγίου Παντελεήμονα. Η πρώτη ημέρα: 15 Απριλίου 1941.

Ψηλά στην κορυφογραμμή του Αγίου Παντελεήμονα από το απόγευμα οι Γερμανοί άρχισαν να πιέζουν περισσότερο με την επίθεση τριών λόχων 2ου Τάγματος Μοτοσικλετιστών για να εξουδετερώσουν τον C Λόχο περικυκλώνοντάς τον. Ο ένας λόχος του Τάγματος Μοτοσικλετιστών διατάχθηκε να περικυκλώσει τον Παντελεήμονα, από την πλευρά προς το χωριό της Σκοτίνας (Άνω Σκοτίνα), ενώ οι άλλοι δύο λόχοι να επιτεθούν κατά μέτωπο στον C Λόχο. Μέχρι τις 19:00 οι Γερμανικοί λόχοι περικύκλωσαν τον C Λόχο και μπήκαν στο χωριό. Το σούρουπο η 14η Διμοιρία (C Λόχου) που ήταν ευρέως διασκορπισμένη για να καλύψει τον τομέα της μεταξύ της γραμμής της 13ης και 15ης διμοιρίας δέχτηκε επίθεση και εξαναγκάστηκε να μετακινηθεί από τις θέσεις της και να μπει πίσω από την 13η και 15η Διμοιρία. Η 14η Διμοιρία τελικά τοποθετήθηκε στον δρόμο μεταξύ της 13ης και 15ης Διμοιρίας. Μια μεγάλη γερμανική περίπολος σάρωσε την περιοχή, κατά μήκος της κορυφογραμμής, μέσω της 14ης Διμοιρίας και 13ης Διμοιρίας και κεντρικών γραφείων της εταιρείας (HQ). Αλλά και οι 13η και 15η Διμοιρίες ήρθαν σε εμπλοκή με τον εχθρό. Δυστυχώς υπήρχε μια συγκεχυμένη ενημέρωση για το αν εισήλθαν στο χωριό οι Γερμανοί, παρόλα αυτά οι διμοιρίες κράτησαν τις θέσεις τους. Η επίθεση του 2ου Τάγματος Μοτοσικλετών στον C Λόχο σταμάτησε και αυτή στο τέλος της ημέρας. Όμως ο λόχος κρατούσε ένα ευρύ μέτωπο που δυστυχώς ήταν αδύνατο να οργανώσει μια άμεση αντεπίθεση.

Εν τω μεταξύ, την νύχτα στις 15-16 Απριλίου ένα τάγμα του I/304ου Συντάγματος πεζικού κατάφερε να έρθει από την κορυφογραμμή της Σκοτίνας (Άνω Σκοτίνα) στα δυτικά του Αγίου Παντελεήμονα και πλησίασε από τα αριστερά τους αμυνόμενους. Το πρωί μπήκε και αυτό στον αγώνα μαζί με ένα ακόμη λόχο Μοτοσικλετιστών. Δεν υπήρξε άλλη εχθρική δράση εκείνο το βράδυ.

Το χρονικό της Μάχης του Πλαταμώνα. Η δεύτερη ημέρα: 16 Απριλίου 1941.

Με την ανατολή του ηλίου στις 16 Απριλίου, οι Γερμανοί ανανέωσαν την επίθεσή τους ενισχυμένοι και επιτέθηκαν ταυτόχρονα απ' όλες τις πλευρές. Στην επίθεσή τους πέρα από το πεζικό που ενισχύθηκε χρησιμοποιήθηκαν όλοι οι λόχοι του 2ου Τάγματος Μοτοσικλετιστών ενώ υποστηριζόταν από άρματα μάχης και πυροβολικό που και αυτό ενισχύθηκε με έναν επιπλέον λόχο «στριμώχοντας» έτσι περαιτέρω τους ήδη αποδυναμωμένους λόχους των Νεοζηλανδών. Στην επίθεση συμμετείχαν και άνδρες του μηχανικού. Το σχέδιο επιθέσεως των Γερμανών πρόβλεπε να διεξαχθούν ταυτόχρονες μετωπικές και πλευρικές επιθέσεις, κάτι που θα ενίσχυε την ψυχολογική επίδραση τους και θα διαιρούσε τις δυνάμεις της άμυνας των Νεοζηλανδών μεταξύ των δύο μεγάλων επιθέσεων.

Μετά από έντονη προπαρασκευή πυρών πυροβολικού που άρχισε στις 09:00 το πρωί, η πλευρική επίθεση εξελίχτηκε πολύ ικανοποιητικά. Το δυτικό τμήμα (Άγιος Παντελεήμονας) του αντερείσματος καταλήφθηκε με μάχη «εκ του συστάδην» (*) και αμέσως μετά τα γερμανικά άρματα κυριάρχησαν σε όλη την τοποθεσία (ΦΩΤ. 36). Ενώ κατά του αντερείσματος του Πλαταμώνα (παράκτια πλευρά) των Νεοζηλανδών 100 άρματα ξεκινούσαν την τελευταία τους επίθεση, υποστηριζόμενα από δύο τάγματα πεζικού, δώδεκα πυροβόλα των 105 χιλ. και τέσσερα των 150 χιλ., καθώς και άλλες Μονάδες πυροβολικού και υποστηρίξεως μάχης.

ΦΩΤ. 36 Εικονογραφημένη παρουσίαση μάχη «εκ του συστάδην» μεταξύ Νεοζηλανδών του 21ου Τάγματος Πεζικού και Γερμανών του 2ου Τάγματος Μοτοσικλετιστών στον Άγιο Παντελεήμονα (Παλαιό). Έργο τέχνης του Adam Hook.

Στις 16 Απριλίου το πρωί η επίθεση συνεχίστηκε μετά από έναν βαρύ προκαταρκτικό βομβαρδισμό πυροβολικού και από πενήντα περίπου άρματα της κορυφογραμμής (Κάστρο –Λόφο 266). Μια ομάδα αρμάτων από τα δεξιά (Αυχένας) κινήθηκε προς τα εμπρός σε ένα στενό μουλαρόδρομο μέσα από θάμνους και πάνω από βράχους και παρά την απότομη κλίση της πλαγιάς προσέγγισε την κορυφή της κορυφογραμμής. Αλλά στην πορεία μπλόκαραν τελείως το μονοπάτι. Η περιοχή ήταν γεμάτη από συρματοπλέγματα. Η ορατότητα μπροστά από τα άρματα λόγω της βλάστησης ήταν μόλις και μετά βίας χίλια μέτρα και δε μπορούσαν να δουν τους Νεοζηλανδούς. Τότε επιχειρήθηκε παράκαμψη. Δύο ακόμα άρματα κόλλησαν σε ένα βάλτο και ένα άλλο ανατινάχτηκε σε ένα ναρκοπέδιο και κάηκε ολοσχερώς (ΦΩΤ. 37). Επίσης τα πυροβόλα που υποστήριζαν το 21ο Τάγμα έβαλλαν κατά των αρμάτων αλλά τα πυρομαχικά τους άρχισαν να εξαντλούνται και σε λίγες ώρες, είχαν τελειώσει. Παρόλα αυτά τα άρματα ακινητοποιήθηκαν και σταμάτησαν την προέλασή τους κατάφεραν να ανέβουν στην κορυφή του αυχένα. Τέσσερα άρματα τελικά καταστράφηκαν.

ΦΩΤ. 37. Κατεστραμμένο άρμα στα ριζά του κάστρου του Πλαταμώνα.

Ταυτόχρονα το πεζικό υπό την κάλυψη του βομβαρδισμού προσπάθησε να διεισδύσει μεταξύ των θέσεων των Λόχων Α και Β, αλλά σημείωσε μικρή πρόοδο απέναντι στα πυρά των μπροστινών θέσεων (ΦΩΤ. 38). Όμως για μια ακόμη φορά οι επιτιθέμενοι καθηλώθηκαν στις πλαγιές των υψωμάτων. Ωστόσο υπήρχε ο κίνδυνος να αποκοπεί η 12η διμοιρία του Β Λόχου για αυτό και υποχώρησε στην περιοχή της 11ης Διμοιρίας. Όλος ο Β λόχος

συγκεντρώθηκε στο πίσω μέρος του λόφου 266 με εξαίρεση την 10η Διμοιρία. Τελικά μια μονάδα μηχανικού, που αναρριχήθηκε στο ύψωμα από την πλευρά της θάλασσας, που ήταν και το λιγότερο φυλασσόμενο σημείο, κατόρθωσε να εισχωρήσει στο κάστρο.

ΦΩΤ. 38 Εικονογραφημένη παρουσίαση Γερμανικού πεζικού υπό την κάλυψη άρματος προσπάθησε να προσεγγίσει το κάστρο του Πλαταμώνα θέσεις άμυνα του Α Λόχου. Έργο τέχνης του Adam Hook.

Επίσης στις 16 Απριλίου στις 14:45 ξεκινά ένα τάγμα του 143ου Συντάγματος της 6ης Ορεινής Μεραρχίας ερχόμενο από τις βόρειες κλιτύες του Ολύμπου από την περιοχή του χωριού Βροντού να προβεί σε μια κίνηση υπερκερωτικό ελιγμό συνεχίζει στις νότιες πλαγιές του Ολύμπου. Περνώντας από Λεπτοκαρυά -Σκοτίνα -Καλλιπεύκη μέσα από τα δύσβατα μονοπάτια κινήθηκε νότια, πάνω από τους πρόποδες του Ολύμπου, προς Γόννους στη δυτική έξοδο του φαραγγιού. Έφτασε στην έξοδο των Τεμπών στις 17 Απριλίου (ΦΩΤ. 39).

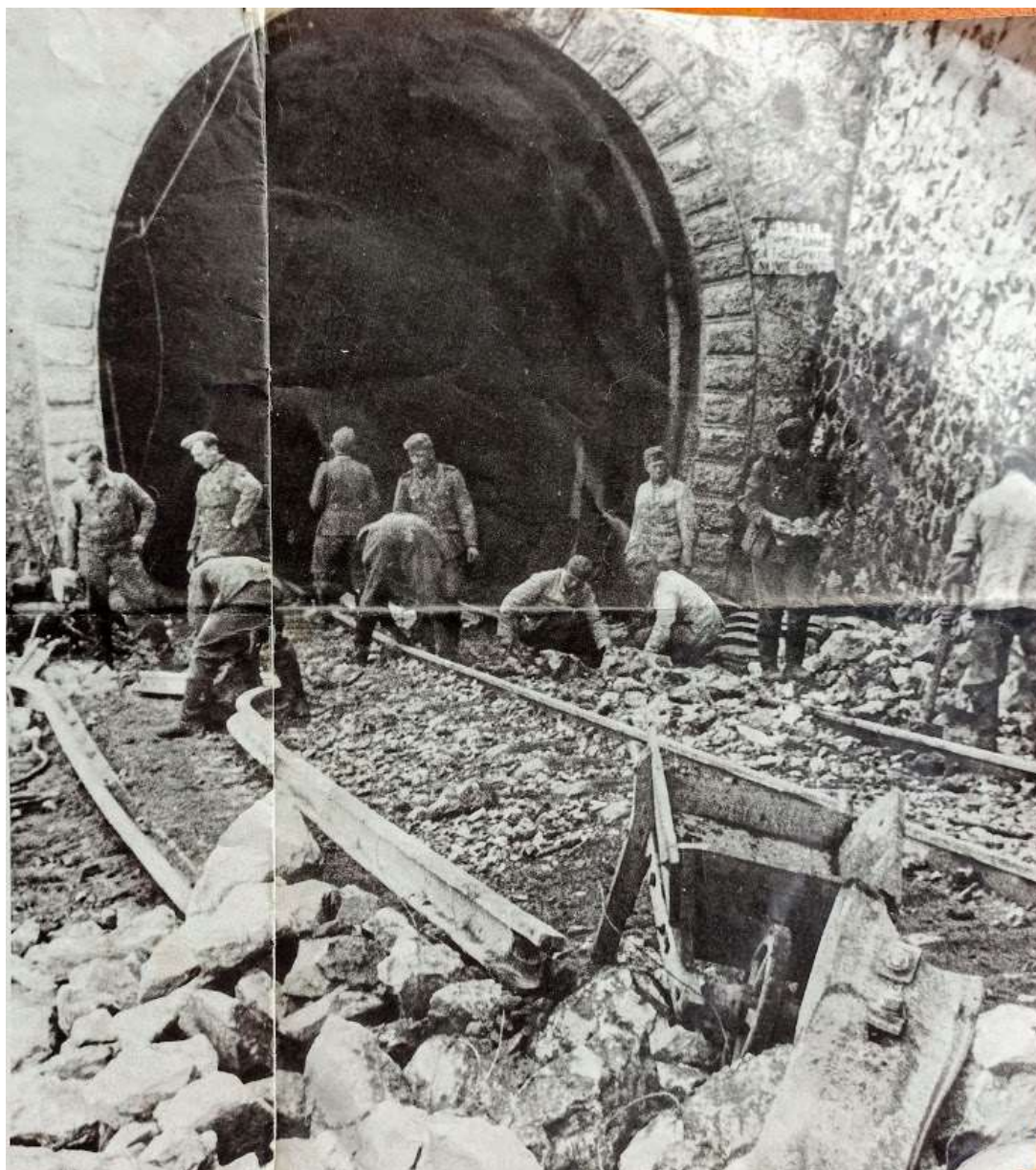

ΦΩΤ. 39 Αριστερά Χάρτης πορείας της 6ης Ορεινής Μεραρχίας. Δεξιά Υποζύγια και Γερμανοί στρατιώτες της 6ης Ορεινής Μεραρχίας σε πορεία στις πλαγιές του Ολύμπου. Προπαγανδιστική φωτογραφία.

(*) Η πολεμική δράση στην κορυφογραμμή του Άγιου Παντελεήμονα. Η δεύτερη ημέρα : 16 Απριλίου.

Το ξημέρωμα της 16ης Απριλίου, οι Γερμανοί, καλυπτόμενοι από πυρά όλμων και πολυβόλων επιτέθηκαν και πάλι στον Παντελεήμονα. Ήταν σαφές ότι οι λόχοι του 2ου Τάγματος Μοτοσικλετιστών είχαν περικυκλώσει τον C Λόχο από τα βόρεια και τα δυτικά (πίσω). Όμως μόνο με την εμπλοκή του I/304 Συντάγματος πεζικού που ήρθε την νύχτα από την Άνω Σκοτίνα επετράπη να πετύχει η επίθεση. Τμήμα της 15ης Διμοιρίας (N. 7), που κάλυπτε τον δρόμο από το χωριό, είδε Γερμανούς να βγαίνουν από το Άγιο Παντελεήμονα σε τέσσερις ομάδες, προφανώς σχεδόν ακάλυπτοι υπό την εντύπωση ότι δεν θα υπήρχε αντίσταση, άνοιξε πυρ κατά των Γερμανών οι οποίοι σκόρπισαν αλλά σύντομα αντεπετέθηκαν υπό την υποστήριξη των όλμων και πυροβόλων. Τα τμήματα N. 7 και N. 8 σύντομα περικυκλώθηκαν και αιχμαλωτίστηκαν. Οι αιχμάλωτοι αργότερα εξαναγκάστηκαν να εργαστούν στην εκκαθάριση της σήραγγας (ΦΩΤ. 40). Η 13η Διμοιρία έστειλε μια ομάδα για να βοηθήσει αλλά δε μπόρεσε. Η έδρα του C Λόχου πριν αποσυρθεί έδωσε αναφορά για την κατάσταση στον Αντισυνταγματάρχη Macky ζητώντας οδηγίες, αλλά η γραμμή κόπηκε πριν προλάβει να πάρει απάντηση. Τελικά η 14η και 15η Διμοιρία αποσύρθηκαν κάτω από την κορυφογραμμή υπό τα πυρά κάλυψης της 13ης Διμοιρίας και κίνησαν για τα Τέμπη.

Ένα γεγονός που έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην όλη εξέλιξη της άμυνας του Παλαιού Παντελεήμονα ήταν και η απώλεια τηλεφωνικής επαφής μεταξύ του C Λόχου και του Αντισυνταγματάρχη Macky. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την αβεβαιότητα για την τύχη του λόχου. Δίνοντας την αντίληψή ότι η μονάδα μπορεί να απεμπλέκεται από αυτή την πλευρά και να επιτάχυνε την απόφασή του Αντισυνταγματάρχη Macky να αποσυρθεί.

ΦΩΤ. 40 Νεοζηλανδοί αιχμάλωτοι σε αναγκαστική εργασία εκκαθάριση της σήραγγας.

Ο D Λόχος (στο πίσω μέρος του τάγματος) έβλεπε τα πυρά στον Άγιο Παντελεήμονα και μετά την απομάκρυνση του C Λόχου από τις αμυντικές τις θέσεις. Ο μικρός οικισμός του Αγίου Παντελεήμονα είχε καταληφθεί . Οι Γερμανοί σταμάτησαν τα πυρά καθώς στόχος τους ήταν να καθαρίσουν την περιοχή από τον C Λόχο.

Απόσυρση του 21ου Τάγματος Νεοζηλανδών από την κορυφογραμμή κάστρου Πλαταμώνα – Άγιος Παντελεήμονας

Στις 16 Απριλίου τα Γερμανικά στρατεύματα που είχαν εξουδετερώσει τον C Λόχο ήταν σχεδόν βέβαιο ότι θα κατέβαιναν την κορυφογραμμή από το Άγιο Παντελεήμονα ακολουθώντας το δρόμο προς τον Σιδηροδρομικό Σταθμό του

Πλαταμώννα. Παραδόξως όμως σταμάτησαν την επίθεση χωρίς να συνεχίσουν την καταδίωξη του C Λόχου. Αυτό έδωσε την δυνατότητα ο λόχος να αποσυρθεί συντεταγμένα. Ο D Λόχος δέχτηκε μακρινά πυρά από την κατεύθυνση του Αγίου Παντελεήμονα. Στις 09:00 ο Λόχος διοικήσεως του Σώματος (Coy. H.Q ANZAC) έλαβε μήνυμα στον ασύρματο ότι στο 21ο Τάγμα είχαν σοβαρό θέμα πυρομαχικών. Στις 09:40 ενημερωνόταν ότι η αριστερή πλευρά του Τάγματος (Άγιος Παντελεήμονας) απειλείται σοβαρά. Μετά από 25 λεπτά το μήνυμα επαναλήφθηκε Η κατάσταση ήταν άσχημη, αλλά οι Νέοι Ζηλανδοί έμειναν στις θέσεις τους.

Στις 10:00 περίπου τα άρματα προωθήθηκαν προς το κεντρικό δρόμο του αυχένα, υποστηριζόμενα από τμήματα του μηχανικού. Τώρα όμως λόγω της τοπικής γνώσης που αποκτήθηκε από τις προηγούμενες προσπάθειες, έκαναν πιο σταθερή πρόοδο. Ο Συνταγματάρχης Hermann Balck είχε εντοπίσει κίνηση που έδειχνε ότι οι Νέοι Ζηλανδία αποσύρονται, διέταξε τα άρματα να προχωρήσουν «ανεξάρτητα από το έδαφος»

Λόγω του ότι τα άρματα του I/3 Panzer Regiment δεν μπορούν να χρησιμοποιήσουν τη σήραγγα του Πλαταμώννα πηγαίνουν δυτικά και μέσω ενός μουλάρόδρομου προσπαθούν να ξεπεράσουν την κορυφογραμμή. Ωστόσο, είναι πολύ δύσκολο και αρχίζουν να αντιμετωπίζουν προβλήματα στην ανώμαλη και βραχώδη επιφάνεια του στενού μονοπατιού. Κάθε φορά που ένα panzer χαλούσε, σταματούσε ολόκληρη τη φάλαγγα με αποτέλεσμα το μονοπάτι σύντομα να μπλοκάρει. Όταν επιχειρήθηκε μια παράκαμψη, τα άρματα προσπάθησαν να πάνε εκτός δρόμου, δύο άρματα κόλλησαν σε μαλακό έδαφος και ένα άλλο ανατινάχτηκε σε ένα ναρκοπέδιο και κήκε εντελώς. Στις 10.05 π. μ. οι Γερμανοί είχαν μπει στο κάστρο με μεγάλες απώλειες όμως Το μονοπάτι που οδηγούσε στο κάστρο ήταν γεμάτο με κατεστραμμένα άρματα (ΦΩΤ. 41, 42).

ΦΩΤ. 41 Το μονοπάτι που οδηγούσε στο κάστρο ήταν γεμάτο με κατεστραμμένα άρματα.

ΦΩΤ. 42 Τροποποιημένη συνδυαστική φωτογραφία του τότε και του τώρα κοιτάζοντας τα κατεστραμμένα άρματα στο μονοπάτι που οδηγούσε στο κάστρο.

Οι απώλειες σε άρματα αγγίζουν το 35% των επιτιθέμενων αρμάτων. Αφού έχασαν αρκετά άρματα, οι Γερμανοί ξεκίνησαν να διορθώσουν τον μουλαρόδρομο και να καθαρίζουν την περιοχή από τις νάρκες.

Καθώς η κορυφογραμμή μεταξύ του Λόφου 266 και του κάστρου ήταν τυλιγμένη στον καπνό, από τα πυρά του πυροβολικού και των αρμάτων, το γερμανικό πεζικό διείσδυσε στις θέσεις του Β Λόχου αναγκάζοντας την 12η Διμοιρία να αποσυρθεί στην περιοχή της 11ης Διμοιρίας. Αλλά και πέντε άρματα μπήκαν στον αυχένα μεταξύ των λόχων Α και Β, διακόπτοντας την διαδρομή απόσυρσης του Β Λόχου.

Ο Αντισυνταγματάρχης Macky βλέποντας όλη την εξέλιξη της μάχης κατάλαβε ότι έπρεπε να διατάξει το τάγμα του να αποσυρθεί ειδάλλως θα κατάληγε να περικυκλωθεί. Στις 10:00, έδωσε την εντολή για γενική απόσυρση, έστειλε το τελευταίο σήμα στις 10:15 ότι το τάγμα αποσύρθηκε. Το τελευταίο μήνυμα που ελήφθη ήταν: «Κλείσιμο W/T Sta 21 NZ Bn. Βγαίνει έξω» και καταστράφηκε ο ασύρματος.

Μόλις δόθηκε η εντολή για υποχώρηση οι Νεοζηλανδοί ανατίναξαν την σήραγγα μπλοκάροντάς την όμως, δεν καταστράφηκε εντελώς, αλλά κατεδαφίστηκε αρκετά ώστε να αποτρέψει μια γρήγορη μετακίνηση των Γερμανών. Επίσης μπροστά στη σήραγγα χάλασε ένα άρμα, αποκλείοντας την. Τελικά οι Γερμανοί δεν μπόρεσα να χρησιμοποιήσουν άμεσα τη σήραγγα αρκετά.

Ο Λόχος Α κατέβηκε από το κάστρο του Πλαταμώνα σε καλή κατάσταση, υποχώρησε με τάξη και μια διμοιρία του κράτησε τους Γερμανούς αρκετά ώστε να υποχωρήσει και ο Λόχος Β, αφού έκανε μια παράκαμψη, εμφανίστηκε στο δρόμο που περνούσε από το σημείο που βρισκόταν ο D Λόχος. Εντωμεταξύ ήρθε και ο C Λόχος ο οποίος είχε αγωνιστεί για τέσσερις ώρες και τελικά κατάφερε να αποσυρθεί με ελάχιστες απώλειες. Η 18η Διμοιρία του D Λόχου με τα πυρά της κράτησε τον εχθρό καθηλωμένο και κάλυψε την απόσυρση καθώς οι διάφοροι λόχοι υποχώρησαν μέσω των γραμμών της. Η 18η Διμοιρία ήταν η τελευταία που αποσύρθηκε με απώλεια έναν αιχμάλωτο.

Την ώρα που ενημερώθηκαν ότι γίνεται απόσυρση, τα πυροβόλα των 25 λιβρών αντιμετώπιζαν με επιτυχία έναν γερμανικό λόχο στην παραλία. Μετά την εντολή και το A Troop 5 Field Regiment, ξεκίνησε να φύγει για τις εκβολές του φαραγγιού του Πηνειού.

Ο Αντισυνταγματάρχης Macky επιβηβάστηκε σε ένα ερπυστριοφόρο Bren Carrier ως επικεφαλής φάλαγγας και αποχώρησε προς τα Τέμπη. Η υπόλοιπη διμοιρία Bren Carriers και το ένα από τα δύο πυροβόλα των 25 pdr. καθυστέρησαν τους Γερμανούς, δίνοντας χρόνο στο τάγμα να υποχωρήσει.

Δυστυχώς κατά την απόσυρση του τάγματος έμεινε πίσω ένα μεγάλο τμήμα του εξοπλισμού και των εφοδίων του. Ειδικά η απώλεια του ασύρματου, τηλεφωνικών καλωδίων, των εργαλείων εκσκαφής και των όλμων θα είχε σημαντικό αντίκτυπο στην αποτελεσματική μάχη του 21ου Τάγματος στο Πηνειό, κατά την επόμενη μάχη της μονάδας.

Στις 16 Απριλίου κατά το σούρουπο το νεοζηλανδικό Τάγμα υποχώρησε, πίσω στον Πηνειό ποταμό και καθώς ο ήλιος έδυε, χρησιμοποιώντας μια φορηγίδα, διέσχισε τον ποταμό Πηνειό και κατάφερε να φτάσει στα Τέμπη στη δυτική έξοδο του φαραγγιού, έχοντας υποστεί ελαφρές μόνο απώλειες. Εκείνη την ημέρα δυστυχώς για τον ελεύθερο κόσμο οι Γερμανοί ύψωναν την Σβάστικα όχι μόνο στην κορυφή του κάστρου του Πλαταμώνα αλλά και στον Ολυμπο.

ΦΩΤ. 43 Στις 16 Απριλίου, δυστυχώς για τον ελεύθερο κόσμο οι Γερμανοί Ναζί ύψωσαν την Σβάστικα στην κορυφή του κάστρου του Πλαταμώνα αλλά και στον Όλυμπο. Προπαγανδιστική φωτογραφία.

Στις 17 Απριλίου 1941 οι Γερμανοί μπήκαν στον Πλαταμώνα. Όταν οι Γερμανοί εισέρχονται στον Πλαταμώνα πολλοί κάτοικοι κρύφτηκαν στα σπίτια τους, άλλοι πήραν τις οικογένειες τους και ανέβηκαν ψηλά σε δασώδεις περιοχές του Ολύμπου. Η δύσκολη περίοδος της κατοχής του Πλαταμώνα ξεκινά. Στην βίλα Μοσχόβ εγκατέστησαν το φρουραρχείο τους (ΦΩΤ. 44).

ΦΩΤ. 44 Στην βίλα Μοσχόβ εγκατέστησαν οι Γερμανοί το φρουραρχείο τους κατά τα χρόνια της κατοχής.

Μετά την μάχη του κάστρου του Πλαταμώνα

Το στάδιο της απόσυρσης των Νεοζηλανδών από την γραμμή άμυνας της κορυφογραμμής κάστρου Πλαταμώνα – Άγιος Παντελεήμονας ήταν αρκετά ανενόχλητο καθώς οι Γερμανοί δεν μπόρεσαν να τους καταδιώξουν.

Το 2ο Τάγμα Μοτοσικλετιστών πιθανώς, να είχε αφήσει τις μοτοσικλέτες του αρκετά πίσω και επομένως δεν ήταν σε θέση να ακολουθήσει τους Νέους Ζηλανδούς (ΦΩΤ. 45)

ΦΩΤ. 45 Το 2ο Τάγμα Μοτοσικλετιστών στα ριζά του κάστρου. Το 2ο Τάγμα είχε αφήσει τις μοτοσικλέτες του αρκετά πίσω και επομένως δεν ήταν σε θέση να ακολουθήσει τους Νέους Ζηλανδούς.

Το Γερμανικό πεζικό είχε εξαντληθεί από τις νυκτερινές εξελισσόμενες κινήσεις τους και ως εκ τούτου δεν μπόρεσε να ακολουθήσει τους Νέους Ζηλανδούς (ΦΩΤ. 46).

ΦΩΤ. 46α Το Γερμανικό πεζικό είχε εξαντληθεί από τις νυκτερινές εξελισσόμενες κινήσεις τους και ως εκ τούτου δεν μπόρεσε να ακολουθήσει τους Νέους Ζηλανδούς.

ΦΩΤ 46β Τροποποιημένη συνδυαστική φωτογραφία του τότε και του τώρα με το εξαντλημένο Γερμανικό πεζικό να ξεκουράζεται στο μονοπάτι που περνά από το κάστρο.

Τα γερμανικά άρματα επιχείρησαν να καταδιώξουν τον εχθρό. Όμως σχεδόν όλα τα άρματα είχαν προβλήματα και μπλόκαραν τον δρόμο στον αυχένα. Αυτό έκανε αδύνατη την κάθοδό τους στη νότια πλευρά του αντερείσματος και προκάλεσε περαιτέρω καθυστερήσεις. Η σιδηροδρομική σήραγγα του

Πλαταμώνα κατά μήκος της ακτής είχε καταστραφεί, όπως είχε ανατιναχτεί και η σιδηροδρομική γραμμή σε σημεία κοντά στην κοίτη του ποταμού και ήταν αδιάβατη. Επίσης, μια Ίλη Αρμάτων προσπάθησε να προχωρήσει αργά κατά μήκος της ακτής, αλλά δεν κατόρθωσε να διέλθει, έκανε μια προσπάθεια να κατεβεί στη νότια πλευρά μέσω του αυχένα της κορυφογραμμής. Ο δρόμος στον αυχένα καθαρίστηκε από νάρκες και βελτιώθηκε λίγο μετά από επίπονες προσπάθειες αργά το βράδυ(ΦΩΤ. 47)

ΦΩΤ. 47 Ο δρόμος στον αυχένα καθαρίστηκε από νάρκες και βελτιώθηκε λίγο μετά από επίπονες προσπάθειες.

Οι Γερμανοί τελικά κατέφυγαν στην ρυμούλκηση των αρμάτων σε ένα δύσκολο έδαφος. Μια διαδικασία αρκετά χρονοβόρα η οποία βοήθησε ώστε τουλάχιστον τριάντα άρματα να είναι διαθέσιμα το επόμενο πρωί (17/04/41), πολύ μετά την άφιξη του 21ου Τάγματος στα Τέμπη. Επίσης στις επόμενες ημέρες άνοιξε και η σήραγγα για να διέλθουν τα Γερμανικά πεζοπόρα τμήματα (ΦΩΤ. 48).

ΦΩΤ. 48 Τροποποιημένη συνδυαστική φωτογραφία του τότε και του τώρα Γερμανικά πεζοπόρα τμήματα διέρχονται την σήραγγα με κατεύθυνση προς τον Πλαταμώννα.

Δύο λόχοι γερμανικών τάξεων έφτασαν τελικά στον ποταμό Πηνειό μέχρι το μεσημέρι στις 17 Απριλίου όπου έπρεπε να σταματήσουν, καθώς ο ποταμός ήταν αδιάβατος. Από τις 17 Απριλίου και για τις επόμενες μέρες έχουμε την εξέλιξη μια νέας μάχης. Αυτοί οι γενναίοι στρατιώτες θα έπρεπε τώρα να φέρουν το βάρος μιας περαιτέρω γερμανικής επίθεσης στο φαράγγι του Πηνειού, στο οποίο τους διατάχθηκε να κρατήσουν με όλες τις δυνάμεις τους. Το 21ο Τάγμα δεν θα μπορούσε ποτέ να υπερασπιστεί επ' αόριστον ενάντια στην Γερμανική υπεροπλία, παρά το ευνοϊκό αμυντικό έδαφος. Δεν είχε τη δύναμη μάχης. Όμως το 21ο τάγμα πέτυχε μια σημαντική χρονική καθυστέρηση σε σχέση με έναν πολύ ισχυρότερο αντίπαλο και μπόρεσε να ξεφύγει από τον Πλαταμώννα σε μεγάλο βαθμό ανέπαφο και με ελάχιστα θύματα για μια ενέργεια που διήρκεσε σχεδόν 40 ώρες μεταξύ της άφιξης των κορυφαίων γερμανικών στοιχείων στις 18:20 στις 14 Απριλίου και τη βιαστική απόσυρση του τάγματός από τις θέσεις του στις 10:15 περίπου στις 16 Απριλίου.

Οι απώλειες του 21ου Τάγματος ήταν αξιοσημείωτα ελάχιστες, για μια μάχη που διήρκεσε 40 ώρες. Είχε 8 νεκρούς και αγνοούμενους, 10 τραυματίες και 18 αιχμαλώτους. Γενικά οι απώλειες κατά την μάχη του Πλαταμώννα συνολικά ανήρθαν σε 36 στρατιώτες. Επίσης συνέλαβαν και 5 Γερμανούς. Από την άλλη οι απώλειες των Γερμανών ανήρθαν στο 25% του συνόλου της δύναμής

τους Χαρακτηριστικά 149 τραυματίες μεταφέρθηκαν στο νοσοκομείο στην Κατερίνη(ΦΩΤ. 49).

ΦΩΤ. 49 Νοσοκομείο εκστρατείας στην Κατερίνη που δέχτηκε του τραυματίες από την μάχη στον κάστρο του Πλαταμώνα.

Γενικά οι απώλειες των Γερμανών ανήρθαν σε 262 στρατιώτες (κατά εκτίμηση) με αρκετούς νεκρούς (ΦΩΤ. 50). Όμως μεγάλες απώλειες υπέστησαν και τα άρματα, από τα οποία λίγα βγήκαν αλώβητα από την μάχη, με πολλές υλικές ζημιές, για τις οποίες χρειάστηκαν αρκετές μέρες για να επισκευαστούν.

ΦΩΤ 50 Η Γερμανικές απώλειες ήταν μεγάλες με αρκετούς νεκρούς.

Το άρμα Panzer II που καταστράφηκε μπροστά από το κάστρο του Πλαταμώνα μετά τον πόλεμο προσπάθησε με έναν παράξενο τρόπο να αποζημιώσει τους κατοίκους του Πλαταμώνα (ΦΩΤ. 51). Οι κάτοικοι έκοβαν με τα κοπίδια τους και έπαιρναν τα μεταλλικά του μέρη ώστε να κάνουν αγροτικά εργαλεία. Τα δε τακούνια από τις ερπύστριες έγιναν ανθεκτικές σόλες που αντέχανε το βάρος του Έλληνα νοικοκύρη που μοχθούσε καθημερινά ώστε να θρέψει την οικογένειά του. Οι δε σιδερένιοι πάσσαλοι που συγκρατούσαν τα συρματοπλέγματα που έβαλαν οι Νεοζηλανδοί έγιναν λοστοί για να ξεχερσώσουν άγονες πετρώδες περιοχές για να τις μετατρέψουν σε γόνιμες.

ΦΩΤ. 51 Μετά τον πόλεμο οι κάτοικοι του Πλαταμώνα έκοβαν με τα κοπίδια τους και έπαιρναν τα μεταλλικά του μέρη από το καταστραμμένο άρμα ώστε να κάνουν αγροτικά εργαλεία.

Η κορυφογραμμή του κάστρου του Πλαταμώνα – Άγιος Παντελεήμονας ένας τόπος ιστορικής και κληρονομικής περιήγησης

Η «Μάχη του Πλαταμώνα» τον Απρίλιο του 1941 αποτελεί τη υπέρτατη θυσία ενός μοναχικού Νεοζηλανδικού τάγματος που ήρθε από πολύ μακριά αναλαμβάνοντας μια απέλπιδα αποστολή, να σώσει την Ελλάδα από την κατοχή της Ναζιστική Γερμανίας, χωρίς καν να διαθέτει τα απαραίτητα όπλα έστω και σε μικρούς αριθμούς, απέναντι στην πανίσχυρη γερμανική πολεμική μηχανή. Μπορεί ο Αντισυνταγματάρχης Neil Lloyd Macky, Διοικητής του τάγματος να χρεώθηκε σε επιχειρησιακό πεδίο την ήττα αλλά το σίγουρό είναι ότι η Μάχη του Πλαταμώνα και των Τεμπών καθυστέρησε τη γερμανική πορεία προς τα νότια για ένα αρκετό κρίσιμο χρονικό διάστημα σώζοντας

χιλιάδες Βρετανικά και Κοινοπολιτειακά στρατεύματα (55.000 άντρες) που πολεμούσαν να ξεφύγουν πιο νότια μέσω της Λάρισας.

Εδώ στο παράκτιο άκρο της Παλαιάς σιδηροδρομικής γραμμής στην σήραγγα του Πλαταμώνα οι γενναίοι υπερασπιστές της Νέας Ζηλανδίας συνέβαλαν να αποτραπεί η καταστροφή της W Force ώστε να μπορέσουν οι άνδρες της να βρεθούν στην Ιταλία να πολεμούν μαζί με τους Έλληνες για την απελευθέρωση της Ευρώπης από το Ναζισμό και τον Φασισμό.

Το Ελληνικό κράτος με την Υπουργική Απόφαση ΥΠΠΟ/ΔΝΣΑΚ/Γ/7196/19 από 25.02.2005 Φ.Ε.Κ. 358/Β/21.03.2005 αναγνώρισε την ιστορική σημασία της περιοχής και χαρακτήρισε ως ιστορικό τόπο τη σιδηροδρομική γραμμή Πλαταμώνα και του περιβάλλοντος αυτού χώρου και ως μνημεία τις εγκαταστάσεις της σιδηροδρομικής γραμμής (κτίρια, πύργοι, γέφυρες, σήραγγες κ.λπ.).

Σήμερα Ογδόντα χρόνια μετά τη «Μάχη του Πλαταμώνα» οι απόγονοι των τότε υπερασπιστών του κάστρου αλλά και των επιτιθέμενων μπορούν να απολαμβάνουν την Ελληνική φιλοξενία στην όμορφη Πιερία. Δίπλα στα καταγάλανα νερά του Αιγαίου, στους πρόποδες του Μυθικού Ολύμπου τους δίνεται η δυνατότητα να γευτούν τα τοπικά προϊόντα πίνοντας τσιπουράκι (εδώ έχει και μοναδικό κουμαρίσιο) και να χαίρονται τα αγαθά της ελευθερίας (ΦΩΤ. 52).

ΦΩΤ. 52 Τροποποιημένη συνδυαστική φωτογραφία του τότε και του τώρα της Σήραγγα του Πλαταμώνα όπου από πεδίο μάχης έχει γίνει χώρος αναψυχής.

Τα τελευταία χρόνια την περιοχή επισκέπτονται Αυστραλοί και Νεοζηλανδοί απόγονοι των υπερασπιστών του Πλαταμώνα και των Τεμπών συμμετέχοντας σε οργανωμένες περιοδείες περιηγήσεων «ιστορίας και κληρονομιάς» ώστε να δουν ξανά τις τοποθεσίες, τις γεμάτες με δράσεις του παρελθόντος τους και να ζήσουν την γενναιόδωρη φιλοξενία του ελληνικού λαού (ΦΩΤ. 53).

ΦΩΤ. 53 Καρφίτσα με το στρατιωτικό εθνόσημο της Νέας Ζηλανδία που έδωσαν ως έθιμο οι απόγονοι των αγωνιστών του κάστρου σε κατοίκους της περιοχής.

Η γενναιόδωρη φιλοξενία μαζί με την καρτερικότητα της Ελληνίδας και του Έλληνα χωρικού ήταν πρωτεύον θέμα στα επαινετικά αφηγήματά των τότε Νεοζηλανδών. Αυτήν την φιλοξενία (όπως καταγράφονται από τις αναφορές των στρατιωτών) έτυχαν και οι άνδρες του 21ο Τάγματος, απολαμβάνοντας πολύ καλύτερα γεύματα από ότι τα άλλα τάγμα. Καθώς τις ώρες εκτός υπηρεσίας τις περνούσαν σε ένα από τα έξι οινοποιεία του Πλαταμώνα απολαμβάνοντας ντόπιο κρασί, ούζο, γράπα, φρέσκα ψάρια και αυγά, με καφέ ψωμί (αυτό που σήμερα οι διατροφολόγοι το θεωρούν υγιεινό), που τα αγόραζαν σε λογικές και προσιτές τιμές όπως και τα ελληνικά τσιγάρα και τα πορτοκάλια. Τα τοπικά αρνιά, που αγόραζαν προσπαθούσαν μόνο να τα μαγειρεύουν με το δικό τους τρόπο. Όμως και στα γλέντια που οργάνωναν οι άνδρες, οι ντόπιοι συμμετείχαν και τραγουδούσαν μαζί τους. Οι Έλληνες αγκάλιασαν τους Νεοζηλανδούς στρατιώτες καθώς τα δικά τους παιδιά πολεμούσαν στο ελληνικό στρατό και όταν χρειάστηκε, τους έκρυψαν με κίνδυνο της ζωής τους για να γλυτώσουν από τους κατακτητές που τους αναζητούσαν(ΦΩΤ.54).

ΦΩΤ. 54 Τροποποιημένη συνδυαστική εικονική φωτογραφία του τότε, όπου Νεοζηλανδοί και Έλληνες στρατιώτες απολαμβάνουν το ποτό τους και το καφέ τους σε φόντο τα καφεενδάκια του σταθμού του Πλαταμώνα.

Το Θρυλικό Κάστρο του Πλαταμώνα είναι ένα ζωντανό μνημείο της σύγχρονης ιστορίας μας. Ένα ενεργό κέντρο άμυνας καθώς στα μετέπειτα χρόνια (Δεκαετία 50) η περιοχή οχυρώθηκε με σύγχρονα πυροβολεία που τάχθηκαν και αυτά στο τότε δόγμα του «ψυχρού πολέμου» (ΦΩΤ. 55). Με την Νέα Ζηλανδία μας ενώνει η μνήμη των γενναίων στρατιωτών του 21ου τάγματος που πολέμησαν και αυτοί τον κατακτητή στη Μάχη του Πλαταμώνα. Οφείλουμε να διατηρήσουμε ζωντανή στην ιστορική μας μνήμη τον αγώνα και τη θυσία αυτών των στρατιωτών που έδωσαν τη ζωή τους, γνωρίζοντας ότι το μόνο που μπορούσαν να κάνουν ήταν να προβάλλουν μόνο κάποια καθυστέρηση στην Γερμανική κατοχή της Ελλάδας. Αξίζει να τιμούμε τον αγώνα και την μνήμη τους.

ΦΩΤ. 55. Η περιοχή του κάστρου του Πλαταμώνα αποτελεί ενεργό κέντρο άμυνας, καθώς στα μετέπειτα χρόνια (Δεκαετία 50) η περιοχή οχυρώθηκε με σύγχρονα πυροβολεία που τάχθηκαν και αυτά στο τότε δόγμα του «ψυχρού πολέμου».

Υ.Γ. Για την ολοκλήρωση του άρθρου «Η Μάχη του Πλαταμώνα 15 – 16 Απριλίου, 1941, ένας τόπος μνήμης» πολύτιμη βοήθεια μου πρόσφεραν οι κάτοικοι της περιοχής και τους ευχαριστώ πολύ. Συγκεκριμένα ο κ. Διονύσης Παπαγεωργίου, ιδιοκτήτης του ρακοκάζανου στα ριζά του κάστρου, ο κ. Μιχάλης Χατζής, φύλακας του κάστρου του Πλαταμώνα και ιδιοκτήτης του ρακοκάζανου στα ριζά του λόφου του Παππού. Επίσης στοιχεία μου έδωσαν, ο κ. Θωμάς Καλαμάρας, δάσκαλος του δημοτικού σχολείου του Πλαταμώνα, ο κ. Ιωάννης Χατζηλάμπρος, οδοντίατρος.

Για την περαίωση της σχετικής έρευνας οφείλω ιδιαίτερες ευχαριστίες στον Πρόεδρο της Τοπικής Κοινότητας Πλαταμώνα κ. Νικόλαο Κωτούλα.

Βιβλιογραφικές πληροφορίες άντλησα από το βιβλίο του Στυλιανού Τσιλιάκου «ΠΛΑΤΑΜΩΝΑΣ Γεωγραφική Ιστορική Θρησκευτική Τουριστική και Λαογραφική ανασκόπηση» Πλαταμώνας 1980, καθώς και από τα συγγράμματα:

Οι Γερμανικές Εκστρατείες στα Βαλκάνια (Άνοιξη 1941) Κέντρο της Ιστορίας Στρατού των ΗΠΑ Έκδοσης 7ου ΕΓ/ΓΕΣ Αθήνα 1983.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ Τεύχος 284 Απρίλιος 2021.

THE GREEK CAMPAIGN 'Freyberg's circus enters a Balkan imbroglio.' A thesis presented in partial fulfilment of the requirements for the degree of Master of Philosophy In Defence Studies at Massey University, PalmerstonNorth, New Zealand. GORDON ROBERT HALSEY 2005.

A battle to win: An analysis of combat effectiveness through the Second World War experience of the 21st (Auckland) Battalion: A thesis presented in partial fulfilment of the requirements for the degree of Doctor of Philosophy in Defence and Strategic Studies at Massey University, New Zealand 2012.

New Zealand Infantryman vs German Motorcycle Soldier: Greece and Crete 1941 (Combat) Paperback – February 21, 2017.

Για τις ανάγκες της παρουσίασης του άρθρου χρησιμοποιήθηκαν πληροφορίες από το διαδικτυακό ιστότοπο <http://nzetc.victoria.ac.nz/tm/scholarly/name-010615.html>.

Ενώ χρησιμοποιήθηκαν για φωτογραφικό υλικό οι διαδικτυακοί ιστότοποι

<https://www.facebook.com/groups/WWIIVEHICLESinGREECE>,

<https://www.facebook.com/GreeceAtWw2Photostory>,

<https://www.facebook.com/groups/1878096445670484>.

<https://www.facebook.com/platamonas.tote.tora>

Επίσης φωτογραφίες αντλήθηκαν από γερμανικό περιοδικό προπαγάνδας που παρουσίαζε κυρίως ιστορίες και σκηνές του Β 'Παγκοσμίου Πολέμου απεικονίζοντας τους Ναζί υπό θετικό πρίσμα και τώρα έχει κλείσει.